

Upravništvo: Ljubljana, Pucinijska ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Inseratni oddelki: Ljubljana, Pucinijska ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Izključno zastopstvo za oglaševanje v Italiji in
inozemstvu: UPI S. A. MILANO

Računi: za Ljubljansko pokrajino pri poštni
ekspedicijski zbirnici št. 17.749, za ostale kraje
Italije: Servizio Conti, Cor. Post. No 19-118

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.

Uredništvo:
Ljubljana - Pucinijska ulica št. 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

Südengland und London mit neuartigen Sprengkörpern schwersten Kalibers belegt

Erfolgreiche Gegenangriffe in der Normandie - Erbitterte Kämpfe in Mittelitalien - Sowjetische Vorstöße im hohen Norden gescheitert

Aus dem Führerhauptquartier, 16. Juni. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Südeuropa und das Stadtgebiet von London wurden in der vergangenen Nacht und heute vormittag mit neuartigen Sprengkörpern schwersten Kalibers belegt.

Der vergangene Tag stand in der Normandie im Zeichen erfolgreicher Gegenangriffe unserer Truppen.

Panzerverbände trieben östlich der Orne einen Keil in den feindlichen Brückenkopf. Westlich Caumont sowie südöstlich und südwestlich Carentan warfen unsere Divisionen den Feind zurück und festigten ihre Stellungen. Die feindlichen Verluste waren besonders bei den Kämpfen im Raum von Carentan hoch.

Auch im Raum westlich und nördlich St. Mere Eglise hielten heftige Kämpfe an. Der Feind konnte dort nur geringen Geländegewinn erzielen.

Die Bekämpfung der feindlichen Ausladungen vor dem Landekopf wurde auch in der letzten Nacht durch unsere Luftwaffe erfolgreich fortgesetzt. Sie erzielte Bombentreffer in Schiffsansammlungen und Ausladungen.

Die im Kampfraum der Invasionsfront eingesetzten Bataillone der Freiwilligenverbände des Ostens haben sich bei den schweren Kämpfen voll bewährt und tapfer geschlagen.

Vorposten- und Minensuchverbände haben sich bei der Bekämpfung der Invasionsflotte in zahlreichen harten See- und Luftgefechten sowie bei der unter schwierigen Bedingungen durchgeführten Räumung feindlicher Minensperren und der Vernichtung feindlicher Schiffsfahrzeuge besonders bewährt.

Bei einem Angriff britischer Bomben- und Torpedoflugzeuge auf ein deutsches Geleitzug vor Borkum wurden zehn feindliche Flugzeuge durch Sicherungsfahrzeuge

ge und Bordflak zum Absturz gebracht. Ein eigenes Fahrzeug ging verloren.

Vor der niederländischen Küste versenkten Vorpostenboote ein grosses britisches Schnellboot und beschädigten ein weiteres schwer.

In Mittelitalien setzte der Feind seine Angriffe mit massierten Infanterie- und Panzerkräften vor allem im Raum nördlich und nordöstlich von Orvieto während des ganzen Tages fort. Die Kämpfe dauern in zwei Einbruchsstellen noch an.

Feindliche Flugzeuge griffen am 15. Juni vor der westitalienischen Küste erneut das deutsche Lazarettsschiff »Erlangen« an und warfen es in Brand.

An der Ostfront fanden auch gestern keine wesentlichen Kampfhandlungen statt.

In hohen Norden scheiterten in Kandalaksha-Abschnitt erneut Vorstöße der Sowjets verlustreich für den Feind.

Im finnischen Meerbusen beschädigten Sicherungsfahrzeuge der Kriegsmarine ein erfolgreich angreifendes sowjetisches Schnellboot. Wachfahrzeuge schossen über der Narva-Bucht fünf feindliche Flugzeuge ab.

Vor der Fischerhalbinsel griffen sowjetische Bombenflugzeuge und Schnellboote ein deutsches Geleitzug erfolgreich an. Auch feindliche Küstenbatterien griffen in das Gefecht ein. Ein feindliches Schnellboot wurde dabei schwer beschädigt, zehn feindliche Flugzeuge durch unsere Jäger vernichtet.

Ein schwächerer nordamerikanischer Bombenverband flog gestern nach Nordwestdeutschland ein und warf zerstreut Bomben im Raum von Hannover.

Angriffe einzelner britischer Flugzeuge richteten sich in der vergangenen Nacht gegen das rheinisch-westfälische Gebiet. Deutsche Flugzeuge griffen wiederum Ziele in Südostengland.

nem mestu pripravljene čete. Izvajanja generala Martina, da nima Eisenhower dovolj veliko prednostje za svobodnejše premike čet, potrjujejo, da ni bil cilj invazije ustvaritev predmostja, kakršno je sedaj, marveč da bi morali zavezniški doseči že v prvem tednu invazije luki Le Havre ali Cherbourg, kar bi se le tako lahko razvijala invazija, kakor je bilo predvideno. Razen tega preprečujejo nemški protinapadi nadaljnje razvrščanje zavezniških sil. Močni nemški sunki onemogočajo Montgomeryju vedno znova, da bi razširil predmostje ter pripravil svoje čete za večje operacije. Nasprotno pa je vsak nadaljnji dan zelo važen za nemško vodstvo, ker lahko izpopolni svoje postojanke. Kakor dokazujejo odbiti novi položki izkrcanja, si namerava sovražnik ustvariti še druga predmostja. Zastopnik nemškega vrhovnega poveljstva je danes izjavil, da je položaj na bojišču sedaj za Nemce izredno ugoden.

Berlin, 16. jun. Na jugu polotoka Cotentin ležeče mestce Vire so angloameriška letala močno bombardirala. V nekaj minutah so izpremenile bombe najtežjega kalibra večino kraja v ruševine, pod katerimi je pokopanih do 6 tisoč ljudi.

Angleška pretiravanja

Berlin, 15. jun. V nasprotju s trditvami Britancev, ki so jih večkrat razširili tekom zadnjih dveh dni, so z nemške uradne strani stalno poudarjali, da sta kraja Tilly sur Seules in Troan, 13 km vzhodno od Caena, še vedno v nemških rokah. Sedaj so bili tudi v glavnem stanju zavezniških invazijev četi prisiljeni, da so popravili svoje napake vesti. Britanski radio je izjavil v svoji oddaji dne 15. junija ob 0.25 uri, da »Tilly in Troan nista več v zavezniških rokah«. K temu pripominjajo z nemške strani, da oba kraja v zavezniških rokah sploh nikdar nista bila.

Nevarni brzi čolni

Bern, 16. jun. Londonski poročalec Fsta »Neue Zürcher Zeitung« poroča: Zavezniški so v bojih na invazijskem področju stalno v nevarnosti zaradi sovražnikovih napadov ter viharjev na Kanalu. Nemška vojna mornarica poskuša prodreti tudi med sovražne spremiljave s svojimi izredno okretnimi brzimi čolni, ki drže z izredno naglico po vodi in so zelo nevarni sovražnikovim tovornim ladjam. Z večkrat so ti hitri čolni v varstvu noči in megle ostro napadli zavezniške spremiljave. Pri tem so se razvili srditi spopadi med napadalci ter zavezniškimi križarkami.

Montgomeryjeva nezgoda

Zeneva, 16. jun. Kakor poroča »Daily Express«, je nalezela ladija, s katero se je hotel prepeljati general Montgomery v Normandijo, na neko mino. Pri tem je bilo mnogo mornarjev ubitih in hudo ranjenih. Montgomery sam ni bil ranjen. S tem poročilom priznavajo Angleži končno tudi izgube, nastale zaradi min, kar sicer ni njihova navada.

Sprememba v zavezniškem prveljstvu

Stockholm, 16. jun. Vojaški sodelavec agencije »Exchange« poroča, da so bile izvršene spremembe na poveljniških mestih na invazijskem bojišču. Medtem ko je bil doslej general Bradley, poveljnik neke ameriške armadne skupine, po činu enak Montgomeryju, je bil sedaj Montgomery imenovan za poveljnika vseh zavezniških sil v Franciji.

Moore poveljnik angleške domovinske mornarice

Stockholm, 15. jun. Kakor sporoča angleška admiraliteta je bil imenovan vice-admiral Sir Henry Moore za vrhovnega poveljnika domovinske mornarice. Zavzel bo položaja admirala.

Mir v Franciji

Madrid, 16. jun. Madridski »ABC« objavlja izbrano poročilo o zadržanju francoskega prebivalstva ob invaziji. Čeprav so inozemske oddaje postaje stalno pozivale vse sloje francoskega naroda k sabotaži, stavki in nemirnom, poteka življenje po prvem invazijskem tednu v Parizu povsem mirno. Tudi pariški delavski okraj se zadržuje popolnoma mirno, ker se zavedajo, kako brezuspešni bi bili kakršni koli podzemski prevratni načrti. Tudi v ostli Franciji je prebivalstvo mirno ter se vede, kakor to zahteva prava nevtralnost.

Jalovi probojni sunki

V Italiji zavezniškim silam nikjer ni uspelo prebiti nemške črte

Berlin, 16. jun. Ze pet tednov stremita britansko in severnoameriško poveljništvo na italijanskem bojišču za tem, da bi s kar največjo silo na tesnem prostoru prebili nemško bojno črto ter tako obklopile dele nemške vojske, jo ločile od zaledja in uničile. Zadnji boji severno od Rima so nov dokaz za ta sovražnikov načrt.

Ko je nasprotnik spoznal, da lahko prodra v kraji vzhodno od Rima le z največjimi izgubami, je zbral večino svojih sil na področju med tirensko obalo in Tiberom. Po gostem cestnem omrežju, po spodnji dolini Tibere ter po nižini ob obali je skušal čimprej prodreti proti severu, da bi tako lahko od strani zagnal nemške čete, ki so odmikajo v Apenine. Toda med obalo in Tiberom operirajoči nemški oddelki so sovražnika zadržali ter mu v hudih bojih, ki jih je zelo oteževala izredna vročina, v govorju Cimini in okrog Bolsena preprečili ta njegov namen.

Na vzhodnem bregu Tibere je bil sovražnik najprej zaustavljen pri Tivoliju, kasneje mu je s hudimi izgubami uspel prehod preko reke šele pri Maglianu, nato pri kraju Orte in naposled na nekaterih severnejših točkah. Medtem ko se sedaj v zaščiti svojih tovarišev, ki branijo Tiberom, nemški oddelki v Apeninih in ob jadranski obali nemoteno odmikajo

Obstreljevanje južne Anglije in Londona

Z novimi razstrelivi najtežjega kalibra

Uspešni protinapadi v Normandiji - Srditi boji v srednji Italiji - Sovjetski sunki na severu izjalovljeni

Führerjev glavni stan, 16. jun. Vrhovno poveljništvo nemške vojske objavlja:

Južno Anglijo in londonsko mestno področje smo obstreljevali v pretekli noči in danes dopoldne z novimi razstrelivi najtežjega kalibra.

Včerajšnji dan v Normandiji je bil v znamenju uspešnih protinapadov naših čet. Oddelki oklopnikov so zasedili vzhodno od reke Orne klin v sovražnikovo predmostje. Zapadno od Caumonta kakor južnovzhodno in južozapadno od Carentana so vrgle naše divizije sovražnika nazaj ter so utrdile svoje položaje. Sovražnikove izgube so bile posebno velike v bojih na področju Carentana. Tudi na področju zapadno in severno od St. Mere Egliseja ogroženi boji še trajajo. Tamkaj je uspelo sovražniku zavzeti le neznatno ozemlje.

Burbo proti sovražnikovu izkrcavanju na predmostju je naše letalstvo uspešno nadaljevalo tudi v pretekli noči. Letalstvo je doseglo bombne zadetke na zbirališčih ladij in pri izkrcavanjih.

Odlično in hbrabo so se v težkih bojih borili oddelki prostovoljcev z vzhoda, ki so bili poslani v borbo na bojno področje invazijskega bojišča.

Prednji stražni oddelki in oddelki iskalcev min so se posebno odlikovali v borbi proti invazijskim mornaricam v številnih pomorskih in zračnih bitkah kakor tudi v odstranjevanju sovražnikovih minskih zapor in polaganju minskih zapor sovražnikovi mornarici, kar je bilo izvedeno pod najtežjimi pogoji.

Pri napadu britanskih bombniških in torpednih letal na neko nemško spremiljavo pred Borkumom so sestrelile zaščitne ladje in protiletalsko tonništvo na ladjah 10 sovražnikovih letal. Neko lastno letalo je izgubljeno.

Na vzhodnem bojišču

Berlin, 16. jun. Ob vročem, skorajda jasnem vremenu se je v sredo nadaljevalo čiščenje bojišča med Sereton in Prutom Severno-zapadno od Jasija so rumunske čete z močno topniško in letalsko podporo napadle višinsko postojanko, na kateri so se utrdili boljševiki; pri nekem prejšnjem vdoru. Postojanko so Rumuni zavzeli ter tako vzpostavili staro bojno črto na višinah nad Prutsko nižino.

V večernih urah je napadel sovražni bataljon na odseku ob Stripi. Po polurnem silovitem topniškem ognju je uspelo boljševikom, da so vdrl v opek predel jarkov, ki so ga branile nemške in madžarske čete. Takojšnji bojni protisunk so vrgli sovražnik zopet iz jarkov. Nemški grenadirji so skupno z madžarskimi pešci prizadejali hude izgube boljševikom, ki se jim je posrečilo prebiti strnjeni ogenj vsega orožja ter prodreti do njihovih postojank. Ujetih je bilo precej boljševikov. Tudi južnovzhodno od Brodov so izvršile boljševiške čete več sunkov, ki pa so se izjalovile.

Nemško letalstvo je v noč na sredo napadlo železniške objekte v Gomlju. Bombe so razdejale železniške tire in vlake na postaji. Letalci so opazili več požarov in eksplozij.

Pri napadu vzdolž ceste Leningrad-Wiipuri so nalezli boljševiki na silovit finski odpor. Izgubili so mnogo ljudi in oklopnikov. Med jezzeri in dobro zgrajenimi finskimi postojankami je napad zastal, sovražnik pa je odnesel krvavo glavo.

Ameriški neuspeh na Marianskem otočju

Srditi boji v Mariani - Krvave izgube izkrcanih oddelkov

Tokio, 16. jun. Kakor poroča agencija »Domei«, so se razvili srditi boji med japonskimi in sovražnikovimi četami, ki so se poskušale včeraj v jutrnjih urah po močnih zračnih napadih izkrcati na otoku Saipan, ki pripada Marianskemu otočju.

Sovražnikova ladijska spremiljave se je pojavila včeraj ob 4.30 pred otokom in pričela izkrcavati ameriške čete. Ob 6.40 so se pričele na južozapadni obali otoka izkrcavati ope-

Pred nizozemsko obalo so prednji stražni bojni čolni potopili velik britanski brzi bojni čoln ter težko poškodovali neki nadaljnji čoln.

V srednji Italiji je včeraj ves dan nadaljeval sovražnik svoje napade z velikimi silami pehote in oklopnikov predvsem na področju severno in severovzhodno od Orvieta. Na dveh vzhodnih mestih boji še trajajo.

Sovražna letala so dne 15. junija pred zapadnoitalijansko obalo ponovno napadla nemško bolniško ladjo »Erlangen« ter jo zažgala.

Na vzhodnem bojišču tudi včeraj ni prišlo do nobenih bistvenih bojnih dogodkov.

Na visokem severu so se na odseku Kandalaksha ponovno izjalovili sovjetski sunki z izgubami za sovražnika.

V finskih zalivu so poškodovale zaščitne ladje vojne mornarice brezuspešno napadajoči sovjetski brzi bojni čoln. Varnostne ladje so sestrelile nad zalivom Narva 5 sovražnikovih letal.

Pred Ribškim polotokom so sovjetska bombniška letala in brzi bojni čolni brez uspeha napadla neko nemško spremiljavo.

Tudi sovražnikove obalne baterije so posegle v borbo. Pri tem je bil težko poškodovan sovražnikov brzi bojni čoln, 10 sovražnikovih letal pa so uničili naši lovci.

Slabotnejši oddelki severnoameriških bombnikov je priletel včeraj nad severno-zapadno Nemčijo ter odrgel bombe brez cilja na področje Hannovera. Napadi posameznih britanskih letal so se usmerili v pretekli noči proti rensko-vestfalskemu področju.

Nemška letala so ponovno napadla cilje v južnovzhodni Angliji.

Katastrofa zavezniškega brodovja

pred Wightom

Samo letalstvo je izločilo doslej iz birbe 300.000 ton potniškin in tovornih ladij

Berlin, 16. jun. Odkar so se angloameriški izkrcali na obali Normandije, napada nemško letalstvo podnevi in ponoči sovražnikovo tovorno in prevozno brodovje, ki ga ščitijo bojne ladje, težke in lahke križarke, številni rušilci in letala. Od pričetka invazije dalje se vsako noč potaplja v Seinskem zalivu, pred izlivoma Orne in Vire polno natovornih prevoznih parnikov s tisoči britanskih, kanadskih in severnoameriških vojakov. Tovorne ladje, ki so bile do vrha natovorne z vojnim materialom, strelivom in drugim blagom, so bile zadete s celimi serijami bomb ter so se ali potopile ali pa so bile težko poškodovane.

Nemški letalski oddelki so v prvem tednu angloameriškega vdora v zapadno Evropo izločili iz birbe že nad 200.000 ton ladijskega blaga na področju med Cherbourgom in Le Havrom. Noč na 15. junij pa jim je prinesla največji uspeh. V smelem sunku proti otoku Wightu so potopili ali poškodovali kljub najmočnejši sovražniški zaščiti in obrambi 14 prevoznih in trgovskih ladij s skupno 101.000 tonami ter dva zaščitna rušilca. Nemški letalci so z vseh strani napadli sovražno brodovje in pogrnili svoja torpeda proti ladjam, ki so jih razsvetljali s svetilnimi bombami. Še med napadom so se potopili 4 tovorni parniki s skupno 24.000 tonami. Neka velika potniška ladja je bila tako hudo zadeta,

da se je nagnila na stran, običajna in se nato pričela potapljati. V četrte ure je postalo morje okrog otoka Wighta pozorišče velike katastrofe zavezniškega brodovja. Zaradi številnih požarov in eksplozij je postala nek skoraj tako svetla kot dan. Nemška letala so vedno znova napadala. Bombe in torpedi so istočasno zadeli dve nadaljnji 10.000 tonski potniški ladji. Med ostalimi sedmimi zadetimi ladjami so bili tovorni in prevozniki različne tonaže. Tudi neki sovražnikov rušilec je bil zadet s torpedom in se ni več premaknil. Več eksplozij je nastalo na njegovem krovu in v vse kaže, da se je potopil. Ko je drugi rušilec hitel na pomoč neki zadeti potniški ladji, je zavozil prav v vrsto bomb. Tudi na njem so letalci opazili več eksplozij. V tej noči so postale ogromne množine vojnega materiala z več sto britanskimi in severnoameriški vojniki žrtev nemških torpednih letal.

Istočasno je druga skupina nemških bojnih letal presentila sovražnikovo prevozno ladje tik pred obalo Normandije. Tudi tu so doleteli Britance in Severnoameričane velike človeške in materialne izgube. Uničujoče so bile zadete neka 7000 tonska in neka 5000 tonska tovorna ladja ter dva manjša parnika. Nemški letalci so javili, da so bile z bombami zadete še druge ladje, da pa niso mogli točno ugotoviti, ali so se potopile.

Hudi spopadi v Kanalu

Sovražnik zaman napada nemške obalne baterije - Na kopnem položaj nespremenjen

Berlin, 16. jun. Slabo in vetrovno vreme je oviralo v noči na sredo obojestransko operacijo v Kanalu. Kljub temu je prišlo do več spopadov pri otokih v Kanalu ter pred severno-zapadno obalo polotoka Cotentina. Ladje zaščitne sile nemške vojne mornarice so zažgale neki sovražni rušilec ter brzi bojni čoln. Nemško letalstvo je potopilo na istem področju neko 4000 tonsko izkrcavalno ladjo ter dva rušilca in hudo poškodovalo tri tovorne parnike s skupno 25.000 tonami. Zaščitni nočni lovci so sestrelili v teh bojih 20 sovražnikovih letal.

Čeprav je bilo nebo podnevi skoraj brez oblakov, tako da ni bilo možno močnejše letalsko delovanje, je pristalo do večera na severnem odseku predmostja pri St. Mere Eglise še 12 ameriških tovornih jadrskih letal. Zračni napadi sovražnika na naše obalne baterije zapadno ter vzhodno od invazijskega predmostja so bili brezuspešni. Zapadno od izliva reke Orne so pristala v varstvu križark ter rušilcev nadaljnja sovražnikova ojačenja. Nemške obalne baterije so obstreljevale zaščitne in druge vojne ladje, ki so bile severnozapadno od izliva reke Orne, ter obstreljevale obalo pri Le Havru. Razpršile so zbiranje ladij ter poškodovale neko težko križarko in neki rušilec. Sovražne ladje so se zameglele in umaknile. Severnozapadno od Le Havra je naplavilo morje neko poškodovano, s pogonskim gorivom napolnjeno ladjo. Posadka 6 Britancev je bila ujeta.

Položaj na kopnem se od včeraj ni v ničemer spremenil. Sovražnik je miroval na področju vzhodno od reke Orne, ker so bile tu v tork uničene njegove postojanke. Angloameričani so pritiskali na področju Tillyja, ki je še vedno trdno v nemški posesti. Glavni sovražnikov sunk je bil na področju Villers-Bocage, kjer je bil prejšnjega dne uničen močan sovražnikov izvidniški oddelk. Tudi novi

sovražnikov napad se je izjalovil kljub velikim človeškim in oklopniškim izgubam. Zapadno od tod na področju Caumonta so se nadaljevali nemški protinapadi. Na obeh straneh izliva reke Lire ter vzhodno od Carentana so Američani nagradili močne sile, da bi razširili predmostje. Naše čete so obklopile sovražne oddelke v preplavljenem ozemlju pri Prelo. Tudi na severnem robu predmostja so nemški grenadirji napadli. Očistili so ozemlje severozapadno od Montebourga ter ponovno zavzeli cesto med Montebourgom in Quenillecom.

Nemirno morje je v noči na četrtek oviralo napade na sovražnikovo oskrbovalno mornarico. Kljub temu so lažje nemške pomorske sile in letalski oddelki napadali sovražnika.

Ugoden položaj v Normandiji

Berlin, 16. jun. Položaj na normandijskem predmostju označujejo srditi, toda zelo uspešni obrambni boji. To priznava tudi poročila zavezniškega glavnega stana, ki govorijo o težkih bojih na vsem bojišču. Zastopnik vrhovnega poveljstva nemške vojske je včeraj kategorično izjavil, da niso resnične izjave zavezniškega glavnega stana, češ da so Nemci ponovno zavzeli kraja Tilly in Troarne, ker Angloameričani sploh niso izvajali teh krajev. Le Montebourg so začasno zasedli Američani, vendar so bili tudi od tam kmalu pregnani, tako da je sedaj mesto spet trdno v nemških rokah. Berlinski vojaški krogi poudarjajo, da se popolnoma ujema z nemškim mnenjem tudi izjave angleške generalnega poročnika Martina v britanskem časopisu o položaju na bojišču po desetih dneh invazije. Nadaljnji razvoj bojev zares zavisi od tega, kdo od obeh strategov, Eisenhower ali Rundstedt, bo v danem trenutku uporabljal na odločil-

Japonski letalski uspehi na Kitajskem

Tokio, 16. jun. Japonsko letalstvo na Kitajskem je sestrelilo od 1. do 12. junija 31 sovražnih letal, zažgalo 54 letal na tleh in poškodovalo 68 nadaljnjih letal. Poškodovano je tudi 88 polno natovornih hidroplanov.

Kočljiv položaj Stilwellovih sil v Burmi

Singhaj, 16. jun. Ofenziva generala Stilwella v severni Burmi, ki naj bi dovela do obnove prometne zveze med Indijo in Čungkingom, se je izjalovila. O tej akciji, na katero je stavil Čungking tako velike nade, beleži poročevalec lista »Chicago News«: Stilwellova ofenziva je prišla na »kočljiv« točko. Monzum je onemogočil vsako prodiranje. Do čim je Stilwellova oskrba navezana zgolj na dovoz z letali, imajo Japonci železnico »in ceste. To predstavlja veliko nevarnost za zavezniške sile v severni Burmi, ki se bodo morale slej ko prej spopasti z ojačenimi japonskimi formacijami.

Revolucija ali reformacija?

Svet bo izšel iz te vojne politično in socialno spremenjen. Ali bo to revolucija ali reformacija? Ali bo človeštvo prevrnilo vse svoje dosedanje temelje, ali bo navezalo spremembe na organski razvoj družbe? Odgovor na to vprašanje, kako gledamo na razvoj politične, kulturne, socialne in gospodarske zgodovine narodov in človeštva.

Komunizem stoji na revolucionarnem stališču, ker zanika organski razvoj družbe, ker pojmuje zgodovino kot borbeni proces, kot boj med razredi in gospodarskimi kategorijami, med odmirajočim razredom in razredom, ki prihaja. Komunizem ne veruje v miren prehod iz ene družbene oblike v drugo, zato trdi, da so temeljiti nasilni prelomi v zgodovini nezbežni. Smrt starega reda mora biti vedno nasilna, nenaravna, ker po njegovem prizna razred, ki mora zapustiti zgodovinsko pozornost, zadnji to nujnost, ker se o tem sploh ne da prepričati.

Komunizem pa ni revolucionaren samo v načinu, marveč tudi v cilju. So namreč revolucije, ki niso nujno revolucionarne tudi po vsebini, ki ne zasledujejo prevrata v temeljih, marveč le bolj ali manj daljnosežne spremembe na starih osnovah. To so revolucionarno izvedene reforme. Komunizem ni navezal svojih ciljev na organsko razvojno stopnjo človeka in narodov in ne želi sedanje družbe poboljšati, marveč jo prevrniti in zamenjati s popolnoma novo. Komunizem pomeni razvrednotenje vseh sedanjih političnih, kulturnih, gospodarskih, socialnih, verskih in moralnih vrednot. Vse te vrednote so mu itak samo »vrhinja stavba« čustev, utvar, predsodkov, nazorov in pojmov, ki raste iz sedanjih gospodarskih osnov. S sprenebo lastnih pravnih temeljev, se sama po sebi podere tudi ta papirnata »nadstavba«.

Skladno s tem komunizem načelno odklanja vsako, še tako dalekosežno reformo. V reformah ne vidi napredka, marveč samo »koncesije«, ki jih vladajoči razred neprostovoljno daje na osnovi nespremenjenega družbenega reda, zaradi pritiska od spodaj, da ublaži napetosti in odloži katastrofo. Komunizem je socialni prevrat nezbežen v trenutku, ko so v določenem družbenem redu izčrpane vse možnosti za razvoj produktivnih sil. V tej fazi, da pospeši socialno eksplozijo, odklanja komunizem vsa reformistična prizadevanja in vsako zboljšanje položaja delovnega ljudstva, ker potrebuje za svoje nasilne metode in prevratne cilje največjo ljudsko bedo, od katere živi. V ta namen umetno kljuje gorje na najhujše ljudske plasti, da jih »sproletarizira«, da naredi iz mirnih ljudi nesrečne prevratnike.

Ker tiči komunizem v dogmatičnem suženstvu, je ostal slep za ogromni razvoj,

ki ga je človeštvo napravilo od Marxa naprej. Komunizem dogmatizira v sferi, ki je podvržena stalnim razvojnim spremembam, zato spremlja vse reforme z okosteljenostjo in predsodki. Komunisti ne vidijo, da je človeštvo že prešlo, brez krvi, od liberalistične države v socialno državo, ki smatra urejanje socialnih in gospodarskih vprašanj za javno in ne več za zasebno zadevo in nalogo. Splošno je že prodrlo spoznanje, da so organizacija, načrt, usmerjanje, omejevanje in nadziranje zasebne pobude in delavnosti v gospodstvu nujnost, ne glede na socialne teorije. Na mesto svobodnega trga stopa država, kot urejevalec proizvodnje, potrošnje, cen in zaslužka. Delavčevega prejemka ne določata več ponudba in povpraševanje, marveč se to vprašanje rešuje kot socialno vprašanje; delo ni več samo dolžnost, marveč tudi pravica. Delavec in delodajalec sta si v popolnoma drugačnem razmerju, kot sta si bila za Marxovih časov. Sprito tega postaja razredna borba vedno bolj nesmiselna in zastarela. Država dvajsetega stoletja ni več država devetnajetega stoletja. Človeštvo je na najboljši poti, da z družbeno organizacijo in disciplino najde rešitve, ki bodo mnogo več kot ekvivalenti komunističnega socializma, ker bodo temeljile na zdravi tradiciji, na organskem razvoju in spoštovanju nedotakljivih vrednot človeka, družine in naroda.

Človek in narod sta plod zgodovinskega razvoja, zato sta vezana na tradicijo. Narod je duhovna skupnost, ki nastaja in se spreminja skozi stoletja. Ne moremo si predstavljati, kako bi mogel slovenski narod postati čez noč »komunističen« ali »sovjetski« narod. Komunizem uničuje človeka in narode, ker jih hoče izravnati iz zemlje, v kateri so zakoreninjeni in jih nasilno presaditi v popolnoma novo svet.

Za zaključek še beseda o revolucionarjih. Velik človek jih je imenoval politične pravzornice in malikovalce, ki verujejo v socialno in politično čudeže. Ti ljudje se radi razburjajo, a neradi delajo, raje žrtvujejo celo življenje, kot bi delali. Obvlada jih strast za mučeništvom, ki je »služba sentimentalne, romantične in mitične etike«. Taktika »vse ali nič« je za hazarde igralce in športne rekorderje, ni pa za resne in odgovorne ljudi, ki hočejo voditi narod in odločati o njegovi usodi. Trajna ostane resnica, da se dosežajo »čudeži« le z delom, drobnimi in vstrajnim delom, ki edino varuje človeka pred utopizmom in revolucionizmom. Indija Koromandija živi le v svetu pravljic. Ako pa je le kje za deveto goro, potem vodi do nje trda pot dela, ne pa cenen prevrat pustolovcev.

Večina revolucij je bila le sprememba na slabše. Zato: revolucija ali reformacija? Reformacija!

Zadnji boji na Braču

Berlin, 16. jun. Mednarodni obveščevalni urad poroča: O podvigu, pri katerem je bil nedavno ujet angleški podpolkovnik Tom Churchill na jadranskem otoku Braču, so bile sedaj objavljene zanimive podrobnosti. Britanski častnik je imel nalogo, da s 1100 angleškimi vojaki in kakimi 2500 pripadniki Titovih tolp napade nemško posadko na otoku. Po možnosti naj bi uničil nemške sile na Braču, ali pa vsaj dosegel, da bi se razcepili nemški oddelki, ki so napadli Titov glavni stan. Churchill je pri tem pomagal 5 topničark. Nadalje so mu prišli na pomoč močni oddelki bombnikov in bojnih letal iz Italije. Ker so imeli poleg tega angleški vojaki še kakih 30 topov, so bili tako številni, kot po opremi mnogo močnejši od nemških branilcev. Boj za otok je trajal tri dni in tri noči ter se je razvil z neverjetno srčnostjo okrog vseh nemških oporišč. Osrednja nemška obrambna naprava je bila posebno hudo napadena. Pri tem so nemški

grenadirji vsakokrat v bojih na nož pregnali boljševiške tolovaje, ki so jim poveljevali britanski častniki. Napadali so imeli zelo velike izgube. Odločilni udarec pa so nemški branilci prizadejali vsej akciji s tem, da so ujeti Churchill in njegov štab, nakar so se Britanci in boljševiki odločili za umik. Pončič in v megli so zopet izginili z otoka. Nekaj nemških čistihi oddelek, ki je 4 dni čistil otok, je našel le na nekatero britansko skupino, ki je imela nalogo, da osvobodijo podpolkovnika Churchilla. Po kratkem boju je bila tudi ta premagana in ujeta.

Napadalcii so od 3600 mož izgubili okrog 1500 vojakov in tolovajev. Okrog 500 mrtvih, med njimi 8 britanskih častnikov, so našli na bojišču. Trije angleški častniki z 61 možmi so bili ujeti. Med njimi je bil tudi podpolkovnik Churchill. Poleg tega je padlo Nemcem v roke še vse težko orožje napadalcev.

Agitacijski napad na Klušiu

Tokio, 16. jun. Cesarski glavni stan javlja, da so sovražnikova letala davi napadla severni del Klušija. Pri tem so Japonci tri letala sestrelili, tri pa poškodovali. Japonskih objektov na kopnem ni doletela praktično nikak škoda. Le letalsko osebo na kopnem je imelo nekaj izgub. Požare, ki so vsled letalskega napada nastali, so kmalu omejili.

Agencija Domei bečji, da je hotel sovražnik očito vzemiriti japonsko notranjo fronto ter ustvariti gradivo za protiseno propagando. Sovražnikova letala so prišla verjetno iz kitajske pokrajine Šensi. Zelo majhno število odvrgnenih bomb je povzročilo le malenkostno škodo. Tudi človeške žrtve so nepomembne. Največ mrtvih in ranjenih je bilo v neki vojaški bolnišnici, kjer je ubilo 10 oseb.

Roosevelt uničuje francosko gospodarstvo

Pariz, 16. jun. Finančni manevri Američanov z njihovim zasledenim denarjem v Franciji, ki nosi sliko Roosevelta, so prisilili Georgesu Suarezu v listu »Aujourd'hui« do razmišljanj, ki jih objavlja pod naslovom »Niso se spremenili«. Roosevelt hoče s tem novim denarjem uničiti francoske finance in gospodarstvo. Brez kritja izdani denar je podvržen njegovemu nadzorstvu in brez francoske privolitve povzročene izdatke bodo kratko malo zaračunali Franciji. Na ta način hoče dobiti dvakrat plačane vse stroške te vojne.

Pisec nato izrecno opozarja, da vojna še ni zaključena, pa se že zopet pojavljajo Zedinjene države, ki imajo v eni roki zažalano bombo, v drugi pa neplačan račun. Amerika uničuje, da bi se nato okoristila z obnovo.

S tem v zvezi se lahko kot zelo značilna omenijo tudi siloviti teroristični bombardiranja, ki jih širno Evrope v vojaško popolnoma nepomembnih področjih izvala samo angloameriško letalstvo. Z njimi namerava Amerika doseči po vzgledu iz prve svetovne vojne položaj svetovnega bankirja, ki bi za težke gospodarske in politične koncesije upoštevalnim evropskim državam dajal posojila ter jih tako zaslužil. Kaže, da se teh namenov Amerike prav dobro zaveda tudi Anglija, njen evropski gospodarski ter politični tekmeč. Zato postaja posebno v zadnem času toliko napihovani pristranski odnosji med obema velesilama vedno bolj napeti, kar pa Amerike prav nič ne moti, ker se dobro zaveda svoje finančne premoči.

Gospodarstvo

Otvoritev premijskih trgovin v Srbiji

Kakor smo že poročali, bodo kmetje in delavci v Srbiji in v Banatu v priznanje zaslug v borbi za gospodarsko neodvisnost Evrope dobili nagrade v obliki premij. Premije bodo priznane delavcem, ki se odlikujejo z delom v vojni važnih obratih, in kmetom za povečano oddajo pridelkov. Šef vojaške uprave v Srbiji Neuhausen, ki je uvedel novi sistem premij, je obenem odredil, da se otvorijo tako zване premijske trgovine, v katerih bodo nagradjeni kmetje in delavci za premijske priznanice (v obliki točk) lahko kupovali potrebne predmete dnevne potrošnje, in to po normalnih cenah. Premije bodo dobivali kmetje pri oddaji živine preko določenih oddaj ali pri oddaji svinj preko določenih teže. Kakovostne premije so določene tako, da je pri boljši kakovosti živine premija v obliki točk višja. Nadalje bodo izdane premijske priznanice za oddajo masti, surovih kož in volne, pa tudi raznih drugih kmetijskih pridelkov. Za delavce v rudnikih so določene posebne storitvene premije. Priznanice v obliki točk se izdajajo v dveh vrstah, od katerih velja ena za nakup potrošnih predmetov, druga pa za nakup tekstilnega blaga in čevljev.

Kakor poročajo iz Beograda, so bile te dni v Banatu otvorene prve premijske trgovine, in sicer v Bečkerek, Kikindi, Madošu, Novem Bečeju, Novi Kaniži, Pandevu, Beli Crkvi in Vršcu, nadaljnje trgovine pa bodo otvorene v Kovačici, Kubi, Alibunarju in Sv. Gjurgju. Tudi v Srbiji bodo kmalu dovršene priprave za otvoritev takih trgovin, zlasti v Beogradu, Jagodini, Kragujevcu, Kruševcu, Nišu, Požarevcu, Šabcu, Čačku in Zaječarju. Na področju Srbije bodo v organizacijo premiranja vključene kmetijske zadruge, ki bodo vršile deloma tudi posle premijskih trgovin. Do konca junija bodo v vsej Srbiji otvorene predvidene premijske trgovine. Posebne premijske trgovine pa bodo otvorene pri velikih rudnikih za tamosen delavstvo. V borskem rudniku je bila te dni že otvorena prva taka trgovina. Potrebne količine tekstilnega blaga, delovnih oblek, srajc in nogavic, kakor drugega gospodinskega blaga (lonci, noži, posoda, orodje itd.) so že pripravljene.

GOSPODARSKE VESTI

300.000 delovnih ur za eno veliko bombniško letalo. V Angliji in Ameriki vedno zadržujejo, češ da izgube velikih bombnikov z lahkoto krijejo iz tekoče proizvodnje. O tem, koliko dela tiči v enem samem bombniku, objavlja »Neue Berner Zeitung« zanimive podatke in prinaša v tej zvezi zanimiva razmotrivanja. Švicarski list je ugotovil, da je za proizvodnjo bombniškega letala, ki tehta 30 ton, potrebnih 300.000 delovnih ur. Sestrelitev enega samega takega bombnika pomeni torej zgubo letne proizvodnje 120 delavcev. Če pomislimo, da Američani vsakeh izgube tudi 100 bombnikov na dan, tedaj vidimo, da se v enem takem dnevu uniči enoletno delo kakih tisoč delavcev v oboroževalni industriji. Na dani je, da take izgube tudi za Američane niso malenkost, posebno če se upoštevno vedno občutnejše pomanjkanje delavcev.

Obtok bankovcev v Rumuniji. Povečani vojni napori Rumunije so v zadnjih mesecih zahtevali večja izposojila države pri rumunjski Narodni banki. Na drugi strani pa je zaradi bombnih napadov in prometnih ovir nastopilo pomanjkanje gotovine, kar je enako vplivalo na obtok bankovcev. V začetku letošnjega leta je znašal v Rumuniji obtok bankovcev okrog 160 milijard lejev, sredi marca se je dvignil na 180 milijard, ob koncu aprila pa je, po pravkar objavljenem izkazu, dosegel 203 milijarde. Povišanje davkov še ni moglo vplivati na položaj državnih financ, prav tako je vpisovanje novega notranjega posojila šele v teku. Potrebe za financiranje vojne pa so nujne in se ne dajo odlagati. Vse to je povzročilo, da je morala rumunska država začasnoma večji meri poslužiti se kredita v Narodni banki.

Prva hrvaška štedionica zvišuje glavnico. Kakor je znano je glavna skupščina delničarjev Prve hrvaške štedionice sklenila povišanje delniške glavnice od 95 na 142,5 milijona kun. To povišanje je odobrilo hrvaško zakladno ministristvo. Ravnanje zavoda je sedaj razpisalo izdajo 95.000 novih delnic po 500 kun nominalne vrednosti. Nove delnice so ponudene na vpis pod sledečimi pogoji: Starim delničarjem pripada izključna pravica vpisati po eno novo delnico na dve stari delnici, in sicer po tečaju 500 kun za vsako celotno delnico, 125 kun za četrtino in 50 kun za desetino delnice, s pribitkom 4% odstotkov obresti od 1. januarja t. l. do dneva vpisa in s pribitkom stroškov 50 kun na celotno delnico, odnosno ustrežajočega dela. Vpisovanje se je pričelo 9. junija in bo zaključeno 8. julija t. l. Nove delnice se bodo glasile na ime, le četrtinke in desetinke na prinesitelja. Ker je na področju Ljubljanske pokrajine precej delnic Prve hrvaške štedionice, opozarjamo na emisijo novih delnic vse interese, ki lahko dobe podrobne informacije in pojasnila v podružnici Prve hrvaške štedionice v Ljubljani.

Ostavka turškega zunanjega ministra

Ankara, 16. jun. Kakor poroča radio v Ankari, je odstopil turški zunanji minister Menemendzoga, turški ministri: svet se je zaradi tega sestel večerj popoldne. Ministrski predsednik Saradzoglu je začasno prevzel posle zunanjega ministra.

Ankara, 16. jun. O seji ministrskega sveta, ki je bila večerj jutraj pod vodstvom ministrskega predsednika, je bilo izdano sledeče uradno poročilo: »Ker ministrski svet ni odobril politike zunanjega ministra Menemendzoga v zadnjih dneh, je zunanji minister odstopil.« Posle zunanjega ministra bo začasno vodil ministrski predsednik Saradzoglu.

Švedski demanti

Stockholm, 15. jun. Švedski uradni krog izjavlja, da je netočna Reuterjeva vest, češ, da je prišlo do sporazuma med ameriškim in švedskim tvežniki zaradi katerega naj bi se ustavil izvoz krogličnih ležajev v Nemčijo.

„Letala brez posadk“

Berlin, 16. jun. Vzhodna Anglija in London sta bila napadena v pretekli noči z razstrelivi najnovejšega izuma. Tako je izjavil Hellmut Sündermann, zastopnik novinarskega načelnika na vprašanje danes opoldne inozemskim zastopnikom v nasprotju z izjavo angleškega notranjega ministra Morrisona, ki jo je le-ta podal v spodnji zbornici.

V tej izjavi je dejal Morrison, da je Nemčija uvedla v boj proti Angliji »letala brez posadk«. Morrison je poudaril, da je ta napad »resnejše narave«, odklonil pa je vsako nadaljnjo pojasnilo.

Sündermann je omenil značno strahovanje, ki ga že več let izvajajo Britanci. Več deset tisoč mrtvih nemških žena in otrok obtožuje morilske metode angleškega vojnega vodstva.

V vojaških krogih nemške prestolnice so izjavili danes o napadu novega nemškega invazijskega orožja le kratko, da gre za izredno učinkovito orožje. Novo nemško orožje ocenjuje vojaško vodstvo vesplošno kot operativni instrument.

Nemški glas o novem orožju

Berlin, 16. jun. Nemški poročevalski urad objavlja naslednji komentar o novem orožju: »Ko čitamo lapidarno poročilo današnjega nemškega vojnega poročila o bombardiranju Velikega Londona z novim najtežjim nemškim orožjem, najbrže ni nobenega Nemca, ki ne bi sprejel te vesti z globokim zadovoljstvom in toplim srcem. Občutke srda in žarečo željo po maščevanju, ki navdajata nemški narod, so naši sovražniki s svojimi podlimi terorističnimi zločini sami vžgali in podpirali.«

Mislimo na vse podlosti angleških in ameriških gangsterjev, na zahrbitne umore in pokolje, na neštete zločine, ki so jih naši nasprotniki zagrešili dan za dnem. Vsak mesec je narasla njihova dolga z nešteti hladnokrvnimi in podlo izvršenimi letalskimi napadi na nezaščitene ljudi v njihovih stanovanjih, na žene in otroke, na stanovaljske naselbine, v katerih bližini ni bilo nič enega vojaškega ali industrijskega objekta. Cerkve in bolnišnice so se podirale v temnih oblakih, ki so požarili častiljive kulturne spomenike dveh tisočletij evropske zgodovine.

A to še ni bilo dovolj! Kmalu so pričeli podli letalski morilci s pravim lovom na ljudi. Otroke, ki so se igrali na ulicah in cestah, so kosili s strojnimi, morili so čolnarje na jezerih in rekah, potnike v vlakih, kmete na poljih skupno z njihovimi konji in kravami ter njihove žene po vaseh. Ne vojna, temveč smrt, se glasi geslo letalskih gangsterjev. Svojih podlih umorov se ne sramujejo, temveč jih celo javno priznavajo. Besedo: »Murder-Incorporated« — morilsko udruženje — tiskajo z velikimi črkami na svoje obleke in s tem sami priznavajo, da so organizirana zločinska tolpa. Že leta ščuvajo angleški voditelji angleški narod k tem umorom in tudi v Zedinjenih državah ni drugače. Danes mislimo na več sto moriških priznanj in zločinskih povelj, s katerimi so se Angličani in Američani čutili pred vsem svetom. Nismo pozabili niti enega dokaza njihove krivde, temveč smo si vse z žarečim črtalom vtisnili v naš spomin.

Tako so sejali

Britanski ministri predsednik Baldwin je dejal dne 10. novembra 1932. V angleški spodnji zbornici: »Važno je, da pomorš hitreje in več otrok, kakor pa sovražnik.« Britanski letalski strokovnjak Spaight je že leta 1930. odobral umor žena in otrok, ko je zapisal: »Staro razlikovanje med borci in neborci je postalo z razvojem bombnikov brezpredmetno. Treba je zlomiti moralno prebivalstva. Velika mesta so najprimernejša zbirališča ljudstva. Zato uničite ta velika mesta.«

In končno je gospod Churchill, vojni zločinec in ministrski predsednik, že leta 1924.

brez sramu pokazal svoje pravo prepričanje in svoj zločinski značaj, ko je dejal: »V bodoče bo šlo za to, da bomo pomorili žene in otroke, civilno prebivalstvo sploh. Boginja zmagae se bo končno nasmešnila onemu, ki bo znal to organizirati v največji izmeri.«

Leto dni prej je zapisal isti zločinec Churchill v nekem znanem angleškem časopisu resnično sadiščne stavke: »Jaz sem za to, da se mečejo na ljudi in živali metodično pripravljene bacile, plesni, ki naj uničijo letino, bolezn, ki naj pomore konje in živino, ter kugo, da ne bodo umrle le cele armade, temveč da bodo izumrli tudi prebivalci daljnjih ozemelj. Vse to imenujem napredno vojno znanost.«

To so izjave gangsterja, ki se opaja ob svojih lastnih zločinih in je še skoraj ponorel od same morilske sle. Vsak drug narod razen angleškega bi zaprl takega zločince. Anglija pa ga je sprejela za svojega ministrskega predsednika. Anglija si je izvolila tolovaja za vodjo. Medtem se ni izločilo! Njegova dela in dela njegovih pomagačev ter moriških družb dokazujejo to dan za dnem.

26. aprila 1940 je izjavil Duff Cooper: »Če nastanejo pri nekem napadu žrtve med civilnim prebivalstvom, s tem nismo zagrešili nobenega zločina.«

Londonski radio je 3. marca 1944 nesramno izjavil: »Grožno je, toda mi se veselimo, da pri tem tako strašno trpe možje, žene in otroci.«

Ameriška radijska oddajna postaja Schemectady je poročala dne 8. aprila 1943: »Bombni napadi na nemška mesta niso nobena živčna vojna, to je skrbno pripravljen uničevalni pohod.«

Angleški list »News Chronicle« je leta 1939 napisal sledeče stavke: »Sem povsem za to, da v Nemčiji iztrebimo vsako živo bitje, bodisi moža, ženo, otroka, ptice ter mrčes. Niti trave ne bi pustili več rasti.«

V neskončnosti bi lahko nadaljevali s temi najgrozovitejšimi pozivi k ubijanju ter s tako strašno zoprim zagovarjanjem zločinov. S tem so si napravili angleški in ameriški zavratni morilci ter njihovi kolovodje veliko krivdo, ki je ne bodo mogli nikdar izbrisati.

Zdaj zanjejo

S svojimi cinizmom so dosegli le to, da nam je zavrela kri v žilah, s svojo brezsrčno zavrnitostjo pa so izpremenili naša srca v orožarne žarečega sovraštva. Božji milini meļjejo počasi, toda gotovo. Mogoče sovražniki Nemčije niso mislili na to, da bi jih kdaj lahko zadelo maščevanje. Niso se ozirali na Führerjeve besede, ko je vedno znova svaril svet pred zračno vojno proti civilnemu prebivalstvu. Mnogokrat je zahteval odpravo bombniške vojne.

»Ne bom se bojeval proti ženam in otrokom«, tako je izjavil Führer dne 1. septembra 1939. »Ukazal sem svojemu letalstvu, da se omeji pri napadih le na vojaške objekte. Če pa misli sovražnik, da lahko to svoje navodilo izrablja ter se sam bori z nasprotnimi metodami, potem bo dobil odgovor kakršnega zasluži.«

Zasmehovali so ga ter razglasili njegovo človekoljubnost kot slabost. Glasno so se Angličani in Američani norčevali iz njega. Zaslepljeni od onih, ki verjamejo v oblast vsega slabega, so prešli v svojo njegova svarila. Znova in znova so nadaljevali s svojim strahovanjem ter nastopali vedno bolj odtriti in brutalno, vse do golega umora. Naj ne bodo danes zato hinavsko ogroženi. Desettisoči nemških mož, žena in otrok, ki so bili strahopetno umorjeni, dvigujejo iz svojih grobov grozno obtožbo proti zločincem iz Amerike ter Anglije. Maščevani bodo za vse te zločine. Oko za oko, zob za zob — to so večna pravila, četudi dalj časa počivajo, pa se vedno znova zopet pojavljajo, kakor da se pravična usoda na svoji poti nikdar ne ustavi.

Ozadje invazije

Pomemben članek ministra dr. Goebbelsa v „Reichu“

Berlin, 16. jun. Pod gornjim naslovom je objavil dr. Goebbels v tedniku »Das Reich« svoj najnovejši članek, v katerem uvodno odklanja, da bi označil invazijo zapadnih sil že v sedanjem stanju razvoja njen dokončni pomen. Zaenkrat je še vse v razvoju in na nobeni strani še ni padla odločitev, ki je trenutno tudi ni pričakovati.

»Mi in naši nasprotniki«, pravi dr. Goebbels, »dobro vemo, za kaj gre. Spod orožja ob francoski zapadni obali je istočasno spopad duhov in nazorov. Da so Angličani in Američani tako dolgo odlašali s pričetkom te pustolovščine, je le nov dokaz, da enako kot mi dobro vedo, za kaj gre pri cel stvari. Že čisto smo opozorili, da sta se Churchill in Roosevelt odločila za invazijo le na neprestani pritisk Moskve. Stalin ima tudi tokrat v rokah daljšo ročico. Tako Angličani kot Američani upajo lahko, da bodo v najugodnejšem primeru nemško vojsko z obsežno oslavitvijo kvečjemu onesposobili, da bi vztrajala v boju proti Sovjetski zvezi. Oni sami pa bodo pri tem tako izkrjavili, da bo tudi njim v odločilnem trenutku zmanjkalo moči, s katero bi se moglo uspešno upreti prodiranju boljševizma v Evropo.«

S tem političnim ozadjem se razvija vojaška drama invazije na zapadu. Dočim je doslej britanska in ameriška plutokracija upala, da si bo nemška vojska lomila zobe ob rdeči armadi in rdeči armada ob nemški vojski ter da bodo oni kot tretji imeli dobiček v tem sporu, je ta razvoj z napadom na zapadu doživel senzacionalno izpremembo.

Angležem in Američanom trenutno ob obali Rokavskega preliva tako zelo pušajo kri, da se bodo morali kmalu vprašati, kako dolgo si bodo kaj takega sploh še lahko dovolili, ne da bi spravili v nevarnost svoj svetovnopolitični položaj. Pojavlja se torej vprašanje, ali Anglija pri tej akciji sploh še lahko zmaga, tudi če bi formalno zmagala, česar pa nikakor ne moremo pričakovati. Britanski narod gleda z resnim obrazom, kako se z južne obale pomikajo v deželo dolgi bolniški vlaki, ki jim ni ne konca ne kraja in ki s svojo tiho obtožbo govore jasneje in določneje kakor vse propagandno kritikanje, ki ga o priliki te morije servirajo znanjo odgovorni židje.

Minister opozarja nato na dvig tečajev na londonski borzi ter pravi, da je za takšno spekulacijo in igralce prišla ura

njihovih velikih kupcij. »Po našem mnenju«, pravi dr. Goebbels, »mali odstotek borečih se angleških vojakov, ki se je rešil iz groznega pokolja na zapadu, naenkrat in brez svojega sodelovanja na londonski borzi ni postal čez noč prav nič bogatejši. Ostal je prav tako reven in se bo verjetno še bolj reven vrnil iz te vojne. Obogateli bodo le ljudje, ki se skrivajo za židovskimi hujšaskimi listi, zagovorniki politike sovraštva in uničevanja nad nemškim narodom, borzni spekulantje, ki kupujejo dobičke iz patriotizma ter si grade na gomilah padlih vojakov svoje kapitalistične trdnjave. Njihov največji zaščitnik in patron se imenuje Winston Churchill. On je vsega tega kriv. V njem je vtelesena plutokratska reakcija, on je odgovoren za vsa nesrečo, ki je s to vojno prišla na svet in ki se sedaj z naglimi koraki bliža tudi njegovemu narodu.«

O molitvi pa, ki jo je sestavil Roosevelt ob pričetku invazije, pravi minister, da je z ničemer ni mogoče prekositi. »Često se vprašujemo«, piše, »ali sploh še spadamo na ta svet, ki je tako grotesken in zmešan v svoji blaznosti. Naši nasprotniki hinavsko molijo Boga, ki so si ga ustvarili po svojem vzorcu, da bi jim omogočil kupčije z zmago, da bi jim pomagal zaslužiti del zemlje, ki skuša skromno živeti z lastno močjo in ki mu hočejo to iz gole objestnosti in želje po imetju preprečiti. V sled tega mora teči kri v potokih, zato morajo jokati angleške, ameriške pa tudi nemške matere in otroci, zato mora odpreti zemlja svoje globine ter zakriti nedolžne žrtve te grozne tragedije.«

Minister ob koncu poziva nemški narod naj se ne vda utvaram, da so boji na zapadu lahko in neriskantno podjetje. »Ni se nam treba bati«, naglašja, »a samoza vest nas tudi ne sme uspasvati. Vojna se nikakor ni odločena ter še ni mogoče odkriti upanja, da bi bila danes ali jutri končana. V sled tega moramo stisniti zobe ter nadalje korakati skozi njene goščave in težave. Na zapadu kot na vzhodu gre za naše življenje. Naši vojaki na zapadu se bojujejo neomaiano, kot so to delali v jeklerih viharjih v letih 1917/18 njihovi očete. Ne omahujejo in ne klonijo. V razliko od tedaj pa se danes zavedajo, da imajo za seboj domovino, ki je vredna njih in njihovih tumaštva. Narod gleda mirno z zaupanjem v bodočnost. Ve, da sta njegova usoda in življenje v dobrih rokah.«

Kundmachungen der Ernährungsanstalt

Abgabe von Innereien

Schwesterarbeiter bekommen am Samstag, den 17. d. M., auf den Abschnitt »NTD-13« der von der S.W.A. in Laibach ausgegebenen Junizulagekarten je 25 DG Innereien beim Metzger Carnicev Stanko am Metzgerstand (Pogacarplatz) von 8 bis 12 Uhr.

Abgabe von Kartoffeln

Verbraucher mit den Anfangsbuchstaben K bis R bekommen am Samstag, den 17. d. M., je 1 kg Kartoffeln auf Abschnitt No 38 der Kartoffelkarte bei nachstehenden Firmen: Kmetjska družba (Novi trg), I. Delavsko konzumno društvo (Kongresni trg), Nabavljalna zadruga dr. uslužbencev (Vodnikov trg) und Zeleniška nabavljalna zadruga (Cesta 800 let Ljubljane). Die Abgabe an übrige Verbraucher wird nachträglich bekannt gegeben werden.

Objave Prevoda

Oddaja drobovine

Najtežji delavci dobijo v soboto, dne 17. t. m., na odrezek »NTD-13« junjske dodatne nakaznice, izdane od Mestnega preskrbovalnega urada, po 25 kg drobovine pri mesarju Černivcu Stanku na mesarski stojnici (Pogacarjev trg) od 8. do 12. ure.

Razdeljevanje krompirja

Potrošniki z začetno črko od K do R dobijo v soboto, dne 17. t. m., po 1 kg krompirja na odrezek št. 38 nakaznice za nabavo krompirja pri naslednjih tvežkah: Kmetjska družba (Novi trg), I. Delavsko konzumno društvo (Kongresni trg), Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev (Vodnikov trg) in Nabavljalna zadruga železničarjev (Cesta 800 let Ljubljane). Delitev ostalim potrošnikom objavimo naknadno.

Kronika

* **Peistotni odlikovane s hrastovim listom.** Führer je podelil šefu flotilje brzih čolnov kapitanu Götzu von Mirbachu kot petstotemu vojaku nemške vojske hrastov list k viteškemu križu železnega križa. Mirbach se je izkazal posebno uspešno pri potapljanju sovražnega brodograja v sedanjih invazijskih akcijah. Noč za nočjo se je boril proti nadmočnemu sovražniku in poplavljal osem izkrcevalnih ladij s 16.750 tonami.

* **Tudi letos bo nemška mladina pomagala pri žetvi.** Lani se je žetvenih del udeležilo nad milijon dečkov in deklet, ki so s svojim delom bistveno pripomogli k pravočasno opravljeni žetvi. Mladina je pomagala grabiti seno in spravljati vse vrste žita, obirala pa je tudi sadje. Deklice so v nešteti primerih bile v pomoč gospodinjicam, ki so preobložene z delom. Letos bodo pri delih pomagali srednješolski moškega in ženskega spola. Mladina bo v vseh primerih pod nadzorstvom starejših voditeljev.

* **Margarino in zaseke bodo prejeli potrošniki v Nemčiji** za dobo od 26. junija do 23. julija. Odrasle osebe bodo prejeli večji obrok zaseke in manjši obrok margarine, pri mladini na bo to obratno.

* **Posebni tečaj za vojne invalide.** Meseca avgusta bodo otvorili v Hanovru in Brandeburgu posebne učne tečaje za vojne invalide. V teh tečajih se bodo sprejeti učenci pripravljali na zoroletne izpise. Kompetentni iz sudetskih, alpskih in donavskih krajev ter iz protektorata se lahko javijo tudi pri državnem namestniku za štajersko. Prošnji za pristopev k omenjenim tečajem morajo predložiti curriculum vitae, šolsko ohradno spričevalo ter potrdilo vojaške oblasti, da so do svoje invalidnosti služili v oddelkih nemške oborožene sile.

* **Obilna žetev na Japonskem.** Splošne ocenitve o predvidenem iznosu pšenice ter ržene žetve na Japonskem so pokazale, da bo znašal letošnji pridelek več kot 27 milijonov kolkov (1 kolk je 100 litrov). Ta izredno dober iznos je bil dosežen zaradi povečanja obdelane zemlje od 1.683.000 na 1.913.000 čojev (1 čoj je približno 1 hektar) ter zaradi nadaljnjega zboljšanja pogojevanja in ugodnih vremenskih razmer. Gospodarsko ministrstvo namerava vpošklicati za prihodnjo žetev ržja dike, uradnike ter delavce, skupno približno 14.000 mož.

* **Uspešna borba proti kugi na Javi.** Zaradi intenzivnih zaščitnih ukrepov, ki so jih izvedli japonski zdravniki takoj po nizozemski kapitulaciji so spravili kužno obolenja na doslej najnižjo stopnjo. Konec leta 1942. je znašalo skupno število bolnikov 866, leta 1943. pa le še 14. Te številke so presenetljivo nizke, če pomislimo, da je bilo celo leta 1938, ki je bilo najugodnejše izmed zadnjih desetih let, na Javi 2.063 primerov kuge. Bolezen, ki je poleg malarije najbolj smrtna, je izbruhnila na otoku prvič leta 1911. V slednjih 24 letih se je precej razširila. Japonska zdravstvena oblast se bori proti njej predvsem z obsežnim cepljenjem. Leta 1942. so cepili preko 400.000 ljudi, v preteklem letu pa preko 2 milijona. Nadalje je mnogo pripomogla k njenemu pobujanju sanacija stanovanjskih razmer.

* **Vročinski val v Španiji.** Že nekoliko dni vlada v Španiji izredna vročina. V Sevilji je kazal termometer v tork 48 stopinj na soncu ter 36 stopinj v senci.

* **Dvanesmesečni tečaj za rezervne častnike v Turčiji.** Najnovejši zakonski osmerek turškega vojnega ministra podaljšuje tečaje za izveščanje rezervnih častnikov od 6 mesecev na eno leto.

* **V enem letu 50.000 smrtnih delavskih nezdod.** Izjav. ki jih je podelil v New Yorku senator Alben Bartley, je razvidno, da so v Združenih državah povsem nezadostne mere, ki so bile podvzete za obvarovanje pred delavskimi nezdodami. Izjavil je, da je bilo v ameriških tovarnah samo v poslednjem letu 50.000 ljudi ubitih zaradi delavskih nezdod ter da se je preko 5 milijonov delavcev ponesrečilo zaradi nezadostnih varovalnih naprav. Od decembra 1941. so izgubile Združene države zaradi delavskih nezdod približno 450 milijonov delovnih dni.

* **Baj črne borze je v Ameriki.** Kakor poroča »United Press«, je Chicago z okolice pravi raj črne borze v Združenih državah. Mnoge prejšnje gangsterske skupine so se pričele baviti na veliko s črno borzo. Pri tem postopajo na najpremetnejši način. Chicški list »Sun« piše, da imajo ti gangsterji preko 10 milijonov dolarjev letnega dohodka.

* **Razpust mladinskih organizacij v Rimu.** Ameriški vojaški guverner v Rimu je odredil razpust vseh ondotnih mladinskih organizacij. Prizade se tudi mladinske

Na Sternenov razstavi

Obiskovalci razstave portretov del sklad. slikarja prof. Mateja Sternena v Jakopičevem paviljonu posebno občudujejo sveži portret ljubljanskega Psihiatra, primarija dr. Ivana Robida, ki ga imajo zlasti ljubljanci v najlepšem spominu kot nekoliko originalnega, kot skrajnosti dobrodušnega in dobrovoljnega, vedno pa tudi nekoliko sarkastičnega, prav tipičnega ljubljanskega. S svoje podobe nam psihater gleda v dušo tako kot zdravnik, prav tako pa tudi kot pisatelj.

Ali se gospod primarij ni morda pravkar vrnil s svojega vsakdanjega obiska Tičstana, ki mu je bil veliko let najzvestejši prijatelj in pokrovitelj? Pa sta se srečala s prijateljem, mojstrom Sternenom, in gla v njegov atelje. Brez poze in kakršnekoli navlake atributov ga je slikar upodobil z najmanjšimi sredstvi skoraj samo dveh minnih barv. Med portretiranjem sta se pogovarjala in pretresala vsa vsakdanja vprašanja. Nazadnje mu je mojster dejal, da sta končala. Pa se je pesnik in pisatelj, psihater in dobri mož nasmejaj z vzdihi: »Ali sem res tako grd?« Prof. Sternena ga je pa potolažil, češ da ga bo še »zlikala«, ko se vrne iz Maribora, kamor mora zaradi večjih naročil.

Toda prof. Sternena so naročila v Mariboru zadržala več dolgih mesecev in med tem je dr. Ivan Robida odšel k Sv. Križu na sprehod, od koder se nikdar več ne vrne.

Tako nam je Sternenov portret dr. Ivana Robida ostal ohranjen v vsej svoji sveži neposrednosti. Razstava portretov del mojstra Mateja Sternena v Jakopičevem paviljonu je odprta vsak dan od 8. ure zjutraj do večera brez opoldanskega odmora, njen dohodek je pa namenjen Socialni pomoči.

organizacije katoliške akcije, ki se imelo po lateranski pogodbi pravico do svojega obstoja.

* **Grofovski naslov za Halifaxa.** Na letošnji rojstni dan angleškega kralja je bil povzdignjen v grofovski stan angleški poslanik v Ameriki lord Halifax. V Londonu utemeljuje podelitev tega naslova s tem, da si je Halifax pridobil velike zasluge na svojem službenem mestu v Washingtonu.

* **Samo Angloameričani so sovražniki.** Združenje izdajateljev pariških listov je predlagalo, naj bi se odslej uporabljala oznaka »sovražnik« samo še za Angleže in Američane. Tako so se Francozi v pojmovanju evropskega popolnoma pridružili stališču Nemčije v sedanji vojni.

Iz Ljubljane

u— **Nova grobova.** Dotrpel je višji svetnik državnih železnic v pokolu g. Oskar Szillich. Za njim žalujejo soproga Dragica, hčerki profesorici Draguški in Majda, sinova inž. Milan in dr. Marjan ter drugo sorodstvo. Pogreb drugega pokojnika bo v nedeljo ob pol 15. iz kapele sv. Jožefa na Zalah na pokopališču k Sv. Križu. — V borbi za domovino je padel dijak Janez Rezar. Na zadnji poti ga bodo spremenili v soboto ob 16. iz kapele sv. Kristofa na Zalah na pokopališču k Sv. Križu. — Pokojnika naj bo ohranjen lep spomin, njihovim sivojem pa izrečemo naše iskreno sožalje.

u— **Pogreb ugodne vzgojiteljice.** V četrtek popoldne je bila na Zalah položena k večnemu počitku upokojena šolska upraviteljica gospa Ana Wessnerjeva, ki jo je poznalo in cenilo zlasti starejši meščanstvo, saj je bila iz stare ugodne ljubljanske družine. Rodila se je 17. aprila 1867. Polnih 34 let je bila učiteljica in upraviteljica v Trbovljah, pokoj pa je prišla uživati v rodno Ljubljano. Toda bolezen jo je že pred 10 leti prikovala na bolniško posteljo, na kateri je ležala kakor ohromela in je vdano prenašala svojo usodo, še bodila je vse, ki so ji stregli. Smrt, ki ji je bila rešiteljica v trpljenju, je ganila mnoge njene znance in prijatelje, ki so se v častnem številu udeležili pogreba. Naj ji bo ohranjen lep spomin, sorodnikom pa sporočamo odkritosrčno sožalje!

u— **Fotografije portretov s Sterneneve razstave** so napredaj v Jakopičevem paviljonu po 10 L. Dosele so gotovo same fotografije nekaterih portretov in samo malo kopij, ki jih pa lahko obiskovalci še naroče pri blagajni. Prihodnje dni bo pri blagajni na razpolago še večje število fotografij drugih portretov po isti ceni. Ker ni bilo mogoče razstavljati kataloga ilustriranih z reprodukcijami najboljših razstavljenih del, opozarjamo prijatelje slovenske umetnosti, portretirane in njih svoje, naj sežejo po tem prav dobrih fotografijah, saj je dohodek razstave namenjen Socialni pomoči.

RAZSTAVA MIKLAVEC PASAZA KOS

u— **Ob lepem vremenu, ki ga te dni spet imamo, se ugodno razvija košnja in spravljana sena.** Opaža se, da so mnogi napredni kmetovalci v Ljubljani in okolici v zadnjih letih nabavili kosilne stroje in gre zatorej delo hitreje od rok. V mesto se proti večeru vračajo visoko naloženi seneni vozovi. Treba je te dni spraviti še mnogo sena. Črešnje šele zdaj počasi dozorevajo, prav tako si bo ostalo sadje ob soncu spet omogočilo in bo hitreje zorelo. Noči so še vedno hladne in tudi podnevi nimamo hude pripeke, zato tudi kopališča zadnje dni niso tako številno obiskana, kakor so bila pred zadnjim deževjem. V četrtek smo zabeležili 21,8°, četrak zjutraj pa 9° C. Barometer se je ponesel spet dvignil.

u— **Lipe pričenjajo cveteti in že so se pojavili v krošnjah prvi obrablci.** Cvetje letos ni tako obilno kakor je bilo zadnji dve leti, vendar ga ne bo zmanjkalo za ljubljanske domače potrebe. Lipov čaj je ne samo potreben za domačo lekarno, marveč je v marsikateri družini postal vsakdanji zajtrk. Ko se pričene obriranje, je treba ponovno opozoriti vse obrabce, še zlasti mladino, naj bodo zaradi krhke lipovine previdni ne samo v lastni prid, marveč tudi, da ne bodo barbarsko oškodovana lipova drevesa, ki nam nudijo zdravje in senco.

u— **Druga sklepna produkcija Glasbene akademije in Srednje glasbene šole** bo v ponedeljek 19. junija ob 17.30 v veliki filharmonični dvorani. Na sporedu so pevске, klavirske in violinske skladbe ter skladbe za flavto in klarinet. Nastopili bodo učenci prof. Darjana, Ant. Ravnika, RuPla, Ant. Trosta, dalje Ang. Trostove, Vogenkove in Wistinghausnove. Sporedi po 6 in 3 lire so v prodaji v knjigarni Glasbene Matice.

u— **Društvo »Dom slepih«** v Ljubljani je poklonila 200 lir rodbina odvotnika dr. Franca Leskovića v počastitev spomina na pokojno teto Ano Wessnerjevo, šolsko upraviteljico v pokolu, za kar se ji odbor najlepše zahvaljuje.

u— **Veliko za vsakogar sedaj in v bodoče v zasebnem ali javnem poklicu je znanje strojepljenja!** Novi dnevi in večerni tečajji pričenjajo 19. 20. in 21. junija. Učne ure po želji obiskovalcev. Vpisovanje dnevno. Učnina zmerna. Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska cesta 15.

u— **Gospodinjim, ki hočejo pravočasno stediti s kurivom,** priporočamo, da si nabavijo ali same napravijo zabojo za kuhanje ali mrzli štedilnik. Zato si nabavite v knjigarni Tiskovne zadruge knjižico »Najboljše znanje o sodobnem kuhanju«, kjer najdete tudi vsa potrebna navodila za napravo in uporabo zaboj za kuhanje, v katerem kuhate brez kuriva.

u— **Pritožbe proti kolesarjem se množe.** Nekateri med njimi so res preveč predrzni in neprevidni, s čimer povzročajo neprijetne nesreče. Vozijo se po ulicah, ki so namenjene samo pešcem, ali pa divjajo po cestah tako brezobzirno, da ogrožajo varnost pešcev. Starejši gospod nam piše: Odkar so kolesa dovoljena, sem bil že drugič priča, kako je mlad fant s kolesom divjal po Nunki ulici. Obkrat je bila posledica nesreča. Prvič je podrl neko gospo in ji raztrgal obleko, drugič pa mlado dekletce, ki si je prav tako pri padcu raztrgala obleko. Zrtev neprevidnega kolesarja je postala tudi 47-letna žena trgovca Angela Radovanova, ki se je pri

padcu tako hudo potolčila po nogah in obrazu, da so jo morali prepeljati v bolnišnico.

u— **Opozorilo!** Da bo oddih na vrtu ali v naravi še bolj prijeten, si pomagamo z lepo godbo. Nove plošče z modernimi šlagerji in gramofoni pa izposoja proti mali odškodnini trvdka »Everest« v Prešernovi ul. 44.

u— **Nesreče.** Na Celovski cesti je neznan voznik povozil 5-letnega sina trgovca Janeza Smolinskega, pri čemer je fantek dobil poškodbe po vsem životu. Desnico si je zlomil pri telovadbi 6-letni sin uradnika Marko Jakše, 48-letni kurjač državnih železnic Jernej Jančič je padel s stroja in si poškodoval desnico. S kolesa je padel in se potolkel po levi roki 36-letni brivski mojster Rudolf Knol. 30-letna delavka Marija Megličeva se je pri padcu s kolesa potolčila po glavi in rokah. S tramvajskega voza je padel in si pretresel možgane 50-letni sprevodnik cestne železnice Franc Juhant. Levico si je zlomila pri padcu 78-letna hiralka Doroteja Vodiškova. Ponesrečenci se zdravijo v ljubljanski bolnišnici.

Z Gorenjskega

Sestanek mladinskih skupin v Celovcu in St. Vidu. V Gorah pri Celovcu je bil pred kratkim sestanek mladinskih skupin iz vsega koroskega področja. Zbralo se je 230 žen in deklet. Okrožni vodja Pototschnigg je v uvodu svojega govora poudarjal najnovejšo vojaško dogodke. Nato se je navzočim zahvalil za vse delo, ki so ga storile v prid nemškemu ljudstvu, posebno še za negovanje ranjenec. Mladina je nato nastopila z izbranim sporedom, pri katerem so posebno pozornost vzbujale koroske noše in domači plesi. Popoldne so se vrstile v Celovcu tekme s kiji ter plesi deklet, ki so na obveznem delu. Prav tako je bil sestanek mladine v St. Vidu pod vodstvom okrožne mladinske voditeljice Herte Malhotrove, ki je zbrala 150 deklet s svojega področja. Tej prireditvi je prisostvovala tudi voditeljica mladine Wornigova in okrožni vodja Bauer. Mladinske prireditve se bodo še nadaljevale.

Tečaj za voditelje gospodinjstev v Celovcu. Na šoli za ženske poklice v Celovcu bodo letos v jeseni otvorili tečaj za voditelje gospodinjstev. Tečaj bo trajal leto dni, absolvence bodo na koncu prejale spričevala, podpisana od državne policije.

Smrtna kosa. V Celovcu je umrla 80-letna vdova po stavbeniku Ivana Horčiča. Na jugu vzhodnega bojišča je padel 29-letni carinski uradnik Herbert Brozda. Prav tako je našel smrt na vzhodnem bojišču 24letni višji višji desentnik Hugo Galli.

Nezdoda učenke. 13letni šolarki Mariji Ibovnikovi je padel zaboj koruze na nogo, pri čemer se ji je zlomila kost. Ponesrečenka se zdravi v celovski bolnišnici.

S Štajerskega

Pospešeni tečaj za vajence kovinarske stroke. V Gradcu so imeli pred kratkim več tečajev, v katerih so bili deležni pospešenege pouka v svoji stroki vajenci kovinarske stroke. Po dnevnem delu so se vršila večerna predavanja, ki so omogočila udeležencem vpogled v način novodobnega dela. Prvi takšen tečaj je bil v Gradcu, drugi v Leobnu, tretji pa v Brucku.

Prvak nemške molže. Pri zadnjem obisku ministra za prehrano Backeja na Štajerskem je bil ministru Predstavljen državni prvak Nemčije v polži. To je 16letni kmetič fant Jožef Puschwald iz Hartberga. Obiskoval je kmetijsko šolo v Kirchbergu. Pri tekmovalstvu v molži goveje živine je bil kot zmagovalac s 114 točkami imenovan za prvaka Nemčije v molži krav.

Borba za nevtrelce je naslov predavanja, ki ga je imel v petek 16. julija docent grške univerze dr. Walter Schneefuss na mariborski šoli za ljudsko izobraževanje.

Dan glasbe v Trbovljah. Okrožna glasbena šola v Trbovljah bo s svojimi gojenci iz Trbovelj, Hrastnika in Zagorja v soboto 17. junija priredila dan glasbe v dvorani trboveljskega Heimabunda. Produkcijo bo vodil glasbeni ravatelj Konrad Stekl. Pod njegovim vodstvom se bo vršil tudi simfonični koncert ter večer Haydnovih skladb. Sodelovala bo rudarska godba, simfonični orkester ter pevski zbor.

Kazen za naročen uboj. Letos v januarju je 42letni Fanc Kaiser iz Leobna ustrelil 24letno Johano Gamsovo, s katero je imel razmerje. Ustrelil jo je na njeno izrecno zahtevo, nato pa je obstrlel še samega sebe. Sodišče v Leobnu je Kaiserja obsodilo na 2 leti ječe.

Iz Trsta

Slovenska kulturna ura v tržaškem radia. Primorske Slovence je tudi slovenska kulturna ura v nedeljo 11. junija zelo razveselila. Težične sporeda je bilo v slovenski umetni glasbi. Uvodoma je bila recitacija k škrljančev »Maženka«, ki jo je priredil inž. Pengov po Cankarjevi noveli »Pomladin« in jo tudi sam recital. Za tem je izvajal veliki simfonični orkester ljubljanske radijske oddaje postaje pod vodstvom svojega dirigenta D. M. Šljanca znan.

Kretanje ob alarmu je dovoljeno 10 minut po znaku alarmnih siren. Teh 10 minut je namenjenih za to, da morejo pasanti doseči najbližje, bodisi zasebno zaklonišče ali da se morejo stanovalci hiš, kjer ni zaklonišča, podati v sosedno privatno ali najbližje javno zaklonišče. Nujno se priporoča, da se prebivalci ravna po teh navodilih in ne begajo po znaku alarma predaleč. Samo ob sebi je tudi umljivo, da to kretanje ni več dopustno, če bi se že pred potekom 10 minut pojavila sovražna letala.

Vežna vrata stanovanjskih hiš morajo biti prvih 10 minut po alarmu, bodisi podnevi, bodisi ponoči, odprta. Nato se lahko zapro in zaklenejo.

no simfonične postavbe L. M. Šljanca »Maženka«, zasnovano po že navedeni Cankarjevi noveli. Sledil sta recitaciji članov ljubljanskega Narodnega gledališča M. Šaričeva in S. Jana. Šaričeva je recitala Prešernovo »Lepo Vido«, Jan pa Prešernovo »Rošlina in Vrjanka«. Ob sklepu je izvajal slovenski vokalni kvintet Heidrichovo »Pod oknom«.

Smrtna kosa. Nedavno so umrli v Trstu 61letni Anton Merlak, 68letni Anton Zergol, 67letna Katarina Pitamic-Brumat, 30letni Anton Zilic, 88letna Franciška Vidau in 65letna Katarina Edelmann.

Himen. Poročili so se te dni v Trstu arhitekt Rudolf Milan in gospodinja Vida Tomšičeva, pomorski električar Alojz Palomba in gospodinja Arničilda Sardonova. Kmetovalčeva nezdoda. V Materiji se je ponesrečil 40letni kmetovalec Jožef Sukof. Padel je s senika in je obležal s številnimi poškodbami po telesu. Prepeljali so ga v tržaško bolnišnico.

Iz Gorice

Razpisane župnije. Razpisanih je 28 župnij v slovenskem delu goriske nadškofije. Med drugim so razpisane župnije Devin, Rihemberk, Štanjel in Godovci.

Duhovniška imenovanja. Sovodenski župnik Peter Butkovič bo upravljal tudi mirnsko župnijo, Oskar Pahor šentmavensko, župnik Karel Klinton v Ljubuškem bo upravljal župnijo Kamno, Fortunat Jeklin, ki je bil doslej župnik na Vojskem, pojde na Ponkve, župnik pri Sv. Križu Andrej Simčič bo upravljal tudi župnijo v Stomažu, Franc Bizjak, župnik v Gor. Trebuši, bo upravljal Vojsko, Stanko Pontar je bil imenovan za kaplana v Kobardu.

Biseromašnik. Dne 7. junija so imeli štandreski verniki redek praznik. Ta dan je daroval svojo biserno mašo svoječasnemu štandreski župnik biseromašnik Jožef Kosovel. Slavljence je po rodu iz Sela pri Batujah v Vipavski dolini, kjer se je rodil 23. novembra 1858. Po kaplanski službi v Devinu in v Kamniji v Vipavski dolini je postal župnik v rodni župniji v Batujah. Leta 1896 je bil imenovan za župnika v Štandresu pri Gorici, kjer je župnikoval polnih 46 let. Zgradil je štandresko monumentalno župno cerkev, ki je bila posvečena leta 1901. Leta 1942 je bil na prošnjo upkožen in se je naselil med svojim štandreskim verniki. Biseromašnik Jožef Kosovel je najstarejši duhovnik goriske nadškofije. Odlikuje ga skromnost, priščnost in ljubeznivost, ki jo kaže proti vsakomur. Jožefa Kosovela so družile z goriskim »slavkom« Simonom Gregorčičem vezi skrenega prijateljstva, prav tako tudi s pokojnim voditeljem gorških Slovencev dr. Antonom Gregorčičem, ki je želel biti pokopan v štandreski župniji. Štandreski župljani želijo svojemu nekdanjemu župniku, da bi mu nebo naklonilo še dolgo vrsto let tja do želene in celo »sencne« maše.

Iz Idrije

Nova postojanka Slovenske narodne straže je bila ustanovljena v Viharšah, ki ležijo 866 m nad Idrijo. Odtlej ni več komunistov v bližini. Zrtev komunističnega terorja je postala dne 2. junija 20 letna Manca Mohoričeva iz okolice Sp. Idrije. Skupno z očetom je pomagala spravljati deteljo domov. Nena doma se je komunistični zločinec iz ozadja priplazil skozi žito do nje in jo iz bližine ustrelil v tilnik. Nesrečna Manca Mohoričeva je bila pri priti mrtva. Naslednjo noč so se zopet pojavili komunisti v bližini domačije Mohoričevih. Vdrl so v njihovo hišo in odnesli vse, kar jim je prišlo pod roko. Pokojna Manca je bil med ljudmi zelo priljubljena, kar je pokazal tudi njen pogreb, kakršnega Spodnja Idrija že dolgo, dolgo ne pomin. Tudi ta zločin je vzbudil med ljudmi ogorčenje in obsodbo.

Iz Srbije

Šahovski tečaj v Beogradu. V vojaškem domu »Viktoria« so se začeli spet redni večerni šahovski tečajji, ki jih vodi mojster Fellenberg. Prihodnjo nedeljo pa bo v Beogradu šahovski brzoturnir. Za nakup zlatnikov je Srbska državna banka določila naslednje tečaje: za en napoleonor 233 din, za en turški funt 367,50 din. Cene za ostale zlatnike so v razmerju s tema dvema tečajema.

Likvidacija Srpske kreditne banke in posojilnice v Beli cerkvi. Beograjski listi so objavili odločbo o likvidaciji Srpske Kreditne banke in Posojilnice v Beli cerkvi. Upniki so pozvani, naj svoje zahteve pisмено prijavijo do 15. avgusta likvidatorju omenjene banke Adalbertu Mathesu. Zlatu v zidu. V Velikem Varadinu se je neki delavec, ki je izgubil stanovanje zaradi bombnih napadov, vseli v stanovanje nekoga žida. Ko je stanovanje urejal za svojo uporabo, je odkril sveže pobeljeno in ometano steno, katero je odprl in našel v zidu več palic zlata, deset zlatih cigaretnih doz, nekaj prstanov, veržice in drugega lišpa. Najdba je bila izročena policiji v shrambo.

Naivne želje terorističnega letalca. Beograjska »Donau-Zeitung« od 14. junija objavljajo zgodbo o angleškem terorističnem letalcu, ki je prišel v ujeinstvo onih sil ter se nenadoma domislil, čemu je prav za prav služil. Možu se je v ujetništvo stožilo Po denarni nagradi, ki mu pripada za izvršene polete. Bil je tako naiven, da je vodstvu taborišča, kjer preživlja dneve vojnega ujetništva, svetohlinško obljubil, da se bo takoj potem, ko vnovič svoj ček za izvršene polete, vrnil zopet na svoje mesto.

Iz Hrvatske

Poglavnik pri častniških aspirantih. Poglavnik se je pred dnevi udeležil vojaškega slavlja v Zagrebu ter ob tej priliki nagovoril hrvatske visokosolce, ki so se vrnili iz Nemčije, kjer so dovršili tečaj za rezervne častnike. Vsi aspiranti, ki so dovršili tečaj, so bili imenovani za praporščake. Poglavnik je v svojem nagovoru na mlade častnike poudarjal, da predstavljajo nemška oborožena ali najposposnejše in najbolj pogumne vojske na svetu. Mladim praporščaki so zaradi tega lahko ponosni, da so se izločili pod nemškim vodstvom.

Pomilostitev na Hrvatskem. Poglavnik je poleg nedavnega pomilostitvenega odloka izdal novo amnestijo, ki obsega prestopke civilnega in vojaškega zakona. Amnestije bodo deležni predvsem pripadniki hrvatskih oboroženih sil. Za določene prestopke predvideva amnestija odgodbitev kazni do konca sedanje vojne.

Papir motornih vozil na Hrvatskem. Po odredbi Poglavnika je treba na novo prijaviti vsa motorizirana vozila na ozemlju hrvatske države, bodisi da so v javni ali zasebni lasti. Po 1. juliju bodo imela pravico voziti samo tista vozila, katerih lastniki se bodo lahko izkazali z odgovarjajočim dovoljenjem.

Strahovalni napad na Split. Hrvatski listi podrobno poročajo o zadnjih terorističnih napadih angloameriških letalcev na splitsko mesto. Neki dan se je primerilo, da so se strahovalni napadalci štirikrat pojavili nad Splitom. Metali so bombe in na trgu sv. Marka je bilo več ljudi ubitih in ranjenih. Dosele so strahovalni letalci v Splitu razdejali nad 200 hiš, mnogo stanovanjskih objektov pa je tako poškodovanih, da stanovalec ne nudi več strehe. Dne 6. junija so strahovalni letalci napadli Bugojno, 11. junija pa Bosanski Brod. Pri letalskem napadu na Livno je bila poleg nekaterih stanovanjskih hiš porušena tudi bolnišnica.

Ameriški teroristični piloti so bili zajeti v Modriču na bosanskem ozemlju v trenutku, ko so pristali s padali, s katerimi so skočili iz gorečih letal.

Beleznica

ROLEDAR:

Sobota, 17. junija: Adolf, Srce Marijina.

DANASNE PRIKREDITVE:

Kino Matica: Potovanje v preteklost.

Kino Sloga: Moji štirje mladi.

Kino Union: Marija Stuart.

Kino Moste: Kora Terry.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Dunajska cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62, Gartsus, Moste — Zaloška cesta 47.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

Gledališko občinstvo opozarjamo, da bo odlej začetek opernih predstav ob nedeljah in praznikih ob 17. uri. Začetek dramskih predstav bo kot doslej ob 18. uri.

DRAMA

Sobota, 17. junija ob 18.: Nevesta s krono.

Nedelja, 18. junija, ob 18.: Kozarec vode.

Premiera. Izven. Cene od 26 lir navzdol.

AVGUST STRINDBERG: »Nevesta s krono«.

Pravljica igra v petih slikah. Osebe: Mats — Jan, Kerstj — Šaričeva, Kerstina mati — Kraljeva, vojak, Kerstin oče — Raztresen, cerkovnik, Kerstin ded — Benedičič, Brita, Matsova sestra — Mira Danilova, Matsov ded — Cesar, Matsova stara mati — P. Juvanov, Matsov oče — Gorinšek, Matsova mati — Gorinškova, župan — M. Skrbineš, pastor — Nakerat, povodni mož — Korošek, babica — Rakarjeva, ribič — P. Kovič. — Režiser: C. Debevec. Scena: V. Skrušny. Skladba: Strindberg Balatka.

Jutri v nedeljo bo v Drami premiera na novo našustirane Scribejeve vesele igre »Kozarec vode« v režiji prof. Šesta. Ta učinkovita komedija, ki je bila v naši Drami že večkrat dana, obravnava dvorske spletke na dvoru angleške kraljice Ana. Dve politični struji, katerih zastopnika sta vojvodinja Malbroughska in grof Bolingbroke, pomagata s svojim nasprotstvom ljubezenski zgodbi dvorjanke Abigale in poročnika Mashama do zaključka. V glavnih vlogah: Nablocka — kraljica Ana, Mira Danilova — vojvodinja Malbroughska, njena ljubljanka, Vida Juvanov — Abigale, sorodnica malbroughške vojvodinje, VI. Skrbineš

Kolektivna pogodba in nove minimalne mezde za poljedelske delavce

Na podlagi odobritve pristojnega oblastva je stopila v veljavo z datumom dneva podpisov 23. XII. 1943 kolektivna pogodba za poljedelske delavce Ljubljanske pokrajine. Pogodba v celoti nadomešča bivši poselski red in so njena določila veljavna brez izjeme za vse delodajalce in delavce v poljedelstvu na področju pokrajine.

Pogodba določa med drugim, da morata delodajalec in stalni ali polstalni poljedelski delavec s strani poljedelske delavce pred nastopom službe skleniti posebno službeno pogodbo v dveh izvodih. Obrazec pogodbe je predpisan s kolektivno pogodbo.

Delodajalec in stalni ali polstalni poljedelski delavec se lahko dogovorita, da ima v roku prvih 14 dni po nastopu službe vsaka pogodbenica stranka pravico odstopiti od pogodbe brez odpovednega roka.

Službeni odnos stalnih in polstalnih poljedelskih delavcev traja eno gospodarsko leto, ki je enako koledarskemu letu ter se obnavlja molče od leta do leta, če ga ena izmed pogodbenih strank ne odpove.

Odpoved se izvrši pisмено ali ustno in to za gospodarskega posla (hlape ali dekle) najkasneje do 1. decembra, za druge stalne in polstalne poljedelske delavce pa najkasneje do 15. septembra.

Gospodarski posli, ki mu služba preneha brez njegove krivde in proti njegovi volji, ima pravico do odpravnine v znesku četrtine letne plače v denarju, ako je službeno razmerje trajalo nepretrgoma 10 let. Odpravnina narašča z vsakim nadaljnjim letom službe za 1/2 zadnje mesečne plače, dokler se ne izenači s celoletno plačo.

Stalnim poljedelskim delavcem, ki so zaposleni nepretrgoma celo leto, pripada po enem letu službe pri istem gospodarju letno plačan nerazdeljen dopust za dobo enega tedna.

V pogodbi so predvideni tudi predpisi za primer obojenja delavca ali nezgode, glede opoldanskega, nočnega, prazničnega in ne-

deljskega počitka ter urejevanja službenih odnosov dninarjev in naturalnih dajatev. S posebnim dodatkom, podpisanim med pristojnimi sindikalnimi združenji 10. III. 1944, so bile določene z veljavnostjo od 1. XII. 1943 nove zvišane draginske določila na mesečne plače in sicer:

do 100 Lir	100 Lir
od 101 do 200 »	70 »
od 201 do 300 »	60 »
nad 300 »	40 »

Za dninarje so določene sledeče minimalne dnevine:

za moške dninarje	30 Lir
za ženske dninarice	20 Lir

Poleg te plače morajo dobiti dninarji in dninarice pri delodajalcu celodnevno hrano. Če pa ne dobe hrane, se ta preračuna tako: kosilo 6.50 Lir, večerja 4 Lir, zajtrk 3 Lir, dve malj južini po 3 Lir.

Tako znaša minimalna plača brez hrane pri gospodarju dnevno za moškega dninarja 49.50 Lir, za ženskego dninarico 39.50 Lir.

Minimalna mezda za viničarje znaša dnevno 20 Lir, poleg naturalnih dajatev, predpisanih z viničarskim redom.

Na zadnji izplačilni dan pred božičem se izplača vsem stalnim poljedelskim delavcem kot božična nagrada plača za 1 teden. Pri delavcih, ki prejemajo mezdo dnevno, se nagrada izračuna tako, da se dnevna mezda pomnoži s 6, pri delojemalcih z mesečno plačo pa se deli ista s 4.

V kolikor imajo delojemalci, zaposleni v poljedelstvu, boljše urejene delovne pogoje in višje plače, kakor so določene s kolektivno pogodbo in dodatkom, morajo ti boljše pogoje in višje plače za delavce ostati še nadalje v veljavi in jih delodajalci ne smejo spreminjati.

Kolektivna pogodba in dodatek bosta izšla v tisku v obliki žepne brošure in se bodo z njimi tako lahko podrobno seznanili vsi prizadeti gospodarski in delojemalski krogi.

S čim nam koristijo žabe in krastače

Obiskovalec tivotskega ribnika javo spodnje vrstice, ki naj bodo svoje malčke vzgoje v ljubezni do

Setal sem na igrišču ob ribniku, v čigar zahodnem kotu so dečki vrščali: »Pojdimo žabe pobijati in iskati kamenje. — Nada-ljeval sem korake. Prečkala je pot krastača, ki si je očito hotela rešiti življenje. Umaknil sem se, pred menoj volja. — V družbi in potem jaz. Naši mladiči, ki se zaradi nepoučenosti znaša nad nekaterimi živalmi, pa navajamo v pouk članek v »Novicah« iz 1. 1944:

— Ne misli pa, dragi bravec, da te mislijo zopet s krtom nadlegovati, ter na drobno in široko razkazovati njegovo korist: — tega pa ne. Kdor ni do sedaj se hotel prepričati dati, tudi verjel ne bo, ako mu petdesetkrat to reč jasno dokažeš, mislim temveč, kakor ti kaže napis, nekoliko omeniti o koristi, ki jo nam dajejo žabe in njene sorodnice.

Ne le krt, temuč tudi žabe dolžijo nevedni ljudje, da jim škodo delajo po polji; mislijo namreč, da jim objedajo zeli in brike; mnogo jih tako misli, ali pa saj meni, da so nekatere žabe, posebno krastačice (krote) zelo strupene živali, ter se jih boje malo manj kot kač in jih preganjajo, kar jih največ morejo. Da so te živali ne le čisto nedolžne, temveč še celo jako koristne, mislim s temi vrsticami nekoliko razjasniti ter omeniti, kar nas uči narava sama in znanstvena preiskovanja.

Da žabe in cela njihova rodbina ne objedajo zeli in brik na polji, da tedaj ne živijo ob hrani, ki bi jim jo rastlinstvo dajati moglo, spričuje nam njihov život, ki je tako ustvarjen, da rastlinske hrane nikakor živati ne more. Le kakor pupki potrebujejo žabe rastlinskega živeža — ta krat pa živé samo v vodi, tedaj na polji ne morejo škodo delati. Doraščena žaba in krastačica redi se samo in živalske hrane. Žaba je zelo požrešna, more pa le majhne črtočke požirati, ker ima kaj ozko grlo. Kdor je imel zeleno, drevesno žabico, gotovo jo je že gledal, kako se je vpirala nad muho, predno jo je požrla. Res je sicer, da imajo žabe zobé, vendar pa le v zgornjih čeljustih, ki so premaknjive in v kterih zobje tako slabo stojé, da žaba z njimi le udarjati more, ako kaj vjame, nikakor pa ne, da bi mogla z njimi kaj žvečiti, ali pa se celo kaj odgrgati. Kako bi bilo tedaj mogoče, da bi žabe bilke spodjedale, kakor, na priliko, ovca z ostrimi svojimi zobmi ali pa kakor kač žužek, ki ima močne čeljusti. S premakljivimi svojimi čeljusti bi žaba nikakor ne mogla le najemehkejšega peresca ne odgrgati, nikar pa že, da bi v pero luknjo vjedla, kakor zeljska bolha. Žaba si skakaje v zraku lovi svoj živež; da skakati more, služijo ji kaj dobro elastični (prožni) zad-

ni otroškega igrišča nam je postal v obiladi in pouk, staršem pa v opomin, naj prirode in njenega bitja in žitja.

nji njeni nogi. Le letéče živalice tedaj, kakor žužki in drugi taki mrčesi so njena hrana. Ako ujamé kako tako živalico, požre jo kar naenkrat celo; široka njena usta ustvarjena so ji le, da more z njimi loviti. Če bi uživalé žabe rastlinsko hrano, gotovo ne bi bile tako ustvarjene, da bi skakaje morale si svoj živež iskati, tudi ne bi imele mehkih, premakljivih, ampak trde in trdne čeljusti.

Krivica se tedaj godi žabam, ako jih dolžimo, da nam delajo škodo na polji, velike dobrotnice so še celo kmetu, ker pokončujejo toliko škodljivega mrčesa in sicer take živalice, ki drugim preganjavcem lahko uhitajo, žabe pa jih skakaje lahko lové. Ako je na kakem polju veliko žab videti, je se vé, da tudi veliko objedenega, pa ne od žab, temuč od polžev, bolh, gosenic, črvov, ktere ravno žabe preganjajo ter polje čistijo te golazni. Po takem je žaba neškodljiva, in še celo koristna žival.

»Pa krastovico, grdo strupeno krote — to je pač treba preganjati in jo pokončevati, kjerkoli se najde.« — mi poroče morda kdo. Nikakor ne, krastača je ravno tako koristna ali pa še bolj in ravno tako nedolžna žival, kakor žaba. Da ni strupena, je naravopisje že davnej dokazalo; oster sok, ki ga iz sebe potli, ako jo mučiš, ti še celo na najbolj občutljivih krajih života le majhne in kratke bolečine ne prizadeva. Po kletih ti pomore krastovice silno veliko presičie in šurkov, po vrtilih gosenic in črvov, po polji žužkov in polžkov, kajti najhujše preganjavke so te golazni, in ker potrebujejo veliko take hrane, pokončujejo ti silno veliko teh živalic; njih korist je tedaj velika, škodljive pa niso kar nič. Milovanja je res krastovica vredna, da jo nekteri tako zelo črté ter jo ubijajo, ako jo le morejo. Res je grda žival in ker se potika po grdih, vlažnih in temnih kotih, se človeku nikakor ne more prikupiti, ali vendar ima nad sabo nekaj tako lepega, da ne kmalu kaka druga žival, ima namreč najlepše in najbistrejše oči, ktere je še celo slavnj angleški pesnik Shakespeare opeval.

Iz teh vrstic so tedaj razvideli, dragi bralci, da so žabe in krastovice kaj koristne živali, tega so se prepričali že davnej vrtnarji po Francoskem in Belgiji; v teh krajih namreč ti prodajajo krastovice po trgih, vrtnarji jih kaj drago kupujejo ter jih devaljo na vrte, da jim preganjajo in pokončujejo škodljivo golazen. Naši ljudje pa vedó le, da se žabja bedra lahko prodajajo meščanom, kterim so kaj dobra in okusna jed.

Peščenkari.

SPORT

Paberki

Olimpijska jubilejna kolajna

Podpredsednik IOK (mednarodnega olimpijskega odbora) in predsednik mednarodne lahko-atletske zveze Švedske, J. S. Edström je predlagal, naj se o priliki zlatnega jubileja olimpijskega odbora v dne 16. in 17. t. m. v Lausannu izda spominska kolajna. Švedski umetnik Tore Strindberg je izdelal osnutek, ki kaže na sprednji strani Courbetinovo glavo z napisom: »16. junij 1894. Courbetne«, na zadnji strani pa je zasnovana apoteoza športa z olimpijskim ognjem, simbolizirajoči peterimi krogi in izrekom: Citius, altius, fortius!

Madžarski teniški prvaki

Zelo zgodaj so letos madžarski teniški igralci odigrali svoje prvenstvo. Prvak v tekmovalstvu gospodov je Josef Asboth, ki je v finalni tekmi porazil bivšega prvaka Szekelyja z izidom 6:3, 6:0, 6:4. V tekmovalstvu dam je zmagala Alice Florian (bivša članica zagrebškega drsalskega društva), ki je premagala Martho Peterdi s 6:3 in 6:0. V tekmovalstvu dam v dvojici je uspel par Peterdi-Somogyi, ki je premagal par Florian-Jusits s 7:5 in 6:1. V mešanih parih sta zmagala Florianova in dr. Mayer (bivši član zagrebškega ATK) nad parom Ilona Jusits-Feher s 6:1 in 6:3.

Najboljši nogometaši na Madžarskem — na deželi

Te dni je bilo zaključeno madžarsko nogometno prvenstvo. Zanimivo je, da so bili do zdaj 40 let prvaki klubi iz prestolnice, letos pa je prvič uspelo podeželskemu klubu NAC iz Velikega Varadina, da si je osvojil naslov državnega prvaka. Koliko boljše od ostalih je novi prvak, kaže najbolj stanje točk, in sicer: Veliki Varadin ima 49 dobljenih in le 11 izgubljenih točk, prva za njim sta Ferencvarosi TK in Kolosvar, ki imata po 36 dobljenih in 24 izgubljenih točk; Csepel, lanski prvak, je šel deveti.

Obvestila sportnikom!

Kolesarska zveza (službeno). Pozivam vse predsednike kolesarskih društev in vse odbornike kolesarskih društev in dirkače, da se udeležijo obveznega sestanka jutri v nedeljo ob 8. na Hermesovem stadionu zaradi dogovorov za organiziranje dirk na dirkališču v Šiški. Predsedniki.

ZSK Hermes (upravni odbor). Pozivam vse odbornike u. o., da se zanesljivo udeležijo seje jutri ob 8. na stadionu v Šiški. Predsednik.

ZSK Hermes (kolesarski odsek). Pozivam vse člane kolesarskega odseka, kakor tudi novince, ki se zanimajo za kolesarstvo, da se udeležijo sestanka kolesarjev jutri v nedeljo ob 8. na stadionu v Šiški. Po sestanku trening vseh vozačev za bližnje prireditve. Vabljeni tudi vsi klubski funkcionarji. Treninji za vse bodo odšli v ponedeljek in petek ob 18. dalje, tudi na stadionu — Načelnik.

ZSK Hermes (nogometni odsek). Pozivam vse igralce I. in rezervnega moštva, da se zanesljivo udeležijo obveznega treninga na dva gola jutri v nedeljo ob 9.30. — Načelnik.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF

KINO MATICA Telefon 22-41

Kvalitetno filmsko delo s prvovrstno igralsko zasedbo. Mlada vdova obiskuje svoje nekdanje zaročence

Potrvanje v preteklost

Olga Čehova, Ferdinand Marian in Rudolf Frack

Predstave ob 16. in 19. uri

KINO SLOGA Tel. 27-30

Visoka pesem materinske ljubezni v usodi prave žene in matere v globokem dramatičnem TOBIS-ovem filmu

MOJI ŠTIRJE MLADI

Käthe Haack, slavna gledališka igralka v glavni vlogi, dalje John Pauls-Harding, Heinz Lausch, Gerhard Bombal, Bruni Löbel, Hermann Speilmans

DODATEK: KULTURNI FILM »MLADINA MUZICIRA«

Predstave ob 16. in 19. uri

KINO UNION Telefon 22-21

Strastna ljubezen škotske kraljice in njena nesrečna usoda v monumentalnem vefilmu

MARIA STUART

Zarah Leander, Willy Birgel, Axel v. Ambesser, Lotte Koch, Fr. Benfer

Predstave ob 17. in 19.15 uri

MALI OGLASI

Kdor išče službo plača za vsako besedo L. — 30, za drž. in prov. takso — 60, za dajanje naslova ali šifro L. 2.— Najmanjši iznos za te oglase je L. 7.— Za življenje in dopisovanja je plačati za vsako besedo L. 1.—, za vse druge oglase L. — 60 za besedo, za drž. in prov. takso — 60, za dajanje naslova ali šifro L. 2.— Najmanjši iznos za te oglase je L. 10.—

Službe išče

18-LETNI DIJAK išče srednje šole, pošten, skladen za posile, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kemič« 14768-1

SESTOSOLEC

realnih, delaven, išče odgovorn predmet primarne prakse, Najraje v laboratoriju. Plača neobvezna. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kemič« 14768-1

ZAPOSLOTITE

šcem. Moder. Ljubljana, Trstenjakova 1/1 14829-1

Službo dobi

SLUGO mlajšo moč, sprejme tekstilna ovarna Sekotex, Ljubljana, Gutmanova ul. 30 (za remizo) 14792-1

SLUŽNIK

mlajšo, pridno in pošteno, sprejme mala družina v središču Ljubljane. Plača in hrana dobra. Naslov v ogl. odd. Jutra. 14686-1a

FRIZERKO

dobro usposobljeno moč in vsajeno za frizersko obrt, sprejemem t. koj ali pozorne. Rep. Viktor, Gledališka ul. 8. 14745-1a

VEČ DELAVCE

za kartonskih, sprejemem, Naslov v ogl. odd. Jutra. 14761-1a

MIZAR, POMOČNIK

dobi stalno zaposlitev. Plača dobra. Svetek, Karlovska 1. 14833-1a

FRIZERKO

dobro moč, sprejemem v stalno službo. Salon »Vanka«, Osenjak, Michael, Dunajska c. 15. 14847-1a

DELAVEC

ki ima delo v mizarski delavnici, dobi s. posilev. Svetek, Karlovska 1. 14832-1a

KNJIGOVESKO

DELAVKO novniko sprejemem. S. Ogrine, Brez 1. 14841-1a

MLADO DEKLE

sprejme triletna družina. Hrana in plača dobri. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mlado deklet« 14842-1a

FRIZERKO

provrstna moč, v dobro usposobljeno obrt, sprejemem t. koj ali po dogovoru. Tedenska plača 350—400 Lir. Naslov v ogl. odd. Jutra. 14825-1a

DEKLICO

od 14 let dalje, ki bi pomagala pri šivanju, sprejemem t. koj. Oskrba v hiši. Prednost stroje za dežele in da rada uboga ter ima voljo do dela. Naslov v ogl. odd. Jutra. 14875-1a

KOVINOLIVAR

samostojen, dobi stalno službo. Nastop t. koj. Plača po dogovoru. Naslov v ogl. odd. Jutra. 14856-1a

Vajenci (ke)

FRIZER, VAJENKO sprejemem t. koj. Njeguš, Francišanska 10. 14765-44

VAJENKA

za pisarsko in soboslikarsko obrt sprejemem t. koj ali t. koj plačo. J. Hlebš, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje. 14828-44

Prodaj

KUH. OPRAVO modernih, proda Krše, mizarstvo Vrhniko. — Ogleda se v skladišču Ljubljana, Ciril Metodova 47b. 14591-6

MELODERM

Glycerin Gelee krema Vam napravi Vade od glave do nog, izboljša bravice, ter reče roke sopro nežne in gladke. Drogerija Emona, — Iv. Kanc, Nebotičnik 14071-6

SPECIJALNO OLJE

za kremo za sončenje dole v drogeriji Emona Iv. Kanc, Ljubljana, Nebotičnik. 13810-6

UMIVALNIK

z omaro, iz trdega lesa, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 14768-6

MOŠKI GLAS

— Gerhard Melsinger! »Si mar že spala, Kristina? Vem, strašno grdo je od mene, da te tako pozno še motim, nikan ne bodi huda, moral sem govoriti s teboj —«

»Zdajle? Se nocoj? Kaj pa je, ali se je zgodila kakšna nesreča?«

»Nesreča v običajnem smislu ne, čeprav mi gre do živga kakor zlepa ne kaj. Moj položaj je ta mah povsem izjemen, vsak

se do pozne noči nisi mogli ločiti od nje. — K sreči jutri zjutraj ne bo ropotala budilka, pa lahko spimo nekoliko dalj,« pravi Kristina. »Vendar je čas, da zdaj končamo. Podvajamo se, kdo bo prvi v postelji!«

Vesela tekma se prične. »Ze spim!« zakliče Dieter kmalu nato in glasno zasmrči. Sale še švigajo sem in tja, dokler končno ne nastopi mir. Kristina še nekaj časa premišljuje o pisateljevih bistroumih opombah in izrekih, ki so ji odprli mnogo novih vidikov in pogledov. Trudno, čedalje bolj leno se ji gibljejo misli, dokler se nazadnje ne izvijajo njeni oblasi in ne preidejo v sanjske privide.

Tedajci pa — rezek zvok, in še eden, in tretji: telefon kliče. Kristina si hoče najprej kakor otrok potegniti odejo čez glavo, da ne bi slišala. Nazadnje se vendarle odzove nočnemu klicu, kakor se je odzvala tisti večer, ko sta se seznanili z Lizo Meisingerjevo.

Moški glas — Gerhard Melsinger!

»Si mar že spala, Kristina? Vem, strašno grdo je od mene, da te tako pozno še motim, nikan ne bodi huda, moral sem govoriti s teboj —«

»Zdajle? Se nocoj? Kaj pa je, ali se je zgodila kakšna nesreča?«

»Nesreča v običajnem smislu ne, čeprav mi gre do živga kakor zlepa ne kaj. Moj položaj je ta mah povsem izjemen, vsak

korak, ki ga storim, utegne povzročiti najhujše ali tudi preprečiti gorje, saj sam ne vem, kaj. Ali bi mi hotela svetovati in pomagati, Kristina, ti si na vsem svetu edina duša, ki moreš.«

Seveda jo take besede mahoma zdramijo iz zaspanosti; vsa prebujena, zavzeta in razburjena posluša prijatelja, in ta govori tako, kakor se ji pri njem, ki je bil zmerom utelešena mirnost in stvarnost, skoraj ne bi bilo zdelo mogoče.

»Rada ti pomagam, Gerhard, če količnik morem.«

»Tedaj se dobiva, recimo, čez pol ure. Se lahko dotle napraviš? Čakam te na cesti pred tvojo hišo.«

»Meni je prav. Ali mar nisi doma, Gerhard, kaj pomeni vse to?«

»Vse zveš, saj zato te prosim, da me poslušaj. Torej prides? Hvala ti že naprej.«

Kristina se v naglici oblači in se pri tem skuša ogniti vsakega šuma, da ne bi zbudila fantov. Kakor tatica se splazi iz hiše na čudno snidenje.

»Kristina! Niti misliti si ne moreš, kako sem srečen, da te imam pri sebi! Senca se odtrga od hišne stene. »Daj, primi se me. Če ti je prav, v kakeva korak po ulicah, vse eno je, kam, v kakem lokal zdej najši ne bi hodil. In ti me boš mirno in pametno poslušala, kaj ne? Tudi sam bom skušal biti miren in pameten.«

GOSJA JAJCA

kupim, odnosno dam ugodno protivrednost. — Roje, Triglavka 9, telef. 2871. 14857-7

DAMSKO KOLO

kupim t. koj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V dobrem stanju« 14860-7

V najem

PRITILČNO HISICO enodružniško, z vrtom, vzhajem v najem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V notranjosti bloka« 14763-17

Posest

HISO v Dev. Mariji v polju ali njeni okolici, pa tudi na Studencu, Fužinah, Štepanji vasi ali kjer koli drugje, t. koj kupim proti gotovini do zneska 100.000. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Perd« 14739-20

Stanovanja

2-4 sobno s kopalnico, prazno ali opremljeno, vzhajem v najem ali podnajem tudi za krajo dobo. Plača dobro in nudim protistruge. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stvar dogovora« 14694-21a

STANOVANJE

za družino brez majhnih otrok nujno potrebujem, opremljeno ali ne, izposoja koli znotraj bloka. Plača dobro. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nujno« 14856-21a

UGODNA PRILIKA

ZAMENJAM VEČJE STANOVANJE prav blizu centra za 3 do 5 sobno v strogem centru in plačam selitev in odškodnino.

Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »ZAMENA«. J-999-I